

HET WATERSCHAP

Nr 17 | Maart 2023

Waterschapsverkiezingen

Politiek of niet?

Bedrijfsleven in verzet tegen
'democratisch vandalisme'

**Van Oranjevereniging
naar waterschapspartij**

Kamerleden Tjeerd de Groot en
Laura Bromet blikken terug en vooruit

**Omstreden wetswijziging
is eerste stap**

Waterschapsbestuur in
historisch perspectief

**Van echte democratie
is pas recent sprake**

En verder

07 VN Waterconferentie

08 Waterkracht: AGV organiseert verkiezing jeugdbestuurder

10 Meelopen met... Projectteam waterschapsverkiezingen HHSK

18 Campagnefotografie

20 Verkiezingen in 260 tekens

22 Kandidaten stellen zich voor

27 Bestuur in beeld

28 Kamerleden aan het woord

30 Safety first... Of toch biodiversiteit

35 Bestuurder af! Wat nu?

35 Colofon

Judith de Jong (l.)
en Jane Alblas

Hoofredactioneel commentaar

Stemmen voor het waterschap

Een sterke dijk en schoon water. Hoe politiek is dat eigenlijk? Niemand is daar toch tegen? In hoeverre valt er dus wat te kiezen met de waterschapsverkiezingen op 15 maart? Een logische vraag die menig waterschapper in deze tijden voor de voeten krijgt geworpen. In eerste instantie lijkt waterbeheer immers geen arena van politieke tegenstellingen. Zie hier meteen de grote uitdaging: allereerst moeten we werken aan de bekendheid van de waterschappen, vervolgens moeten we uitleggen waarom er verkiezingen zijn en dan moeten we nog overtuigen om naar de stembus te gaan.

Met de bekendheid van de waterschappen gaat het gelukkig de goede kant op. In een onderzoek dat we voorafgaand aan de komende waterschapsverkiezingen lieten uitvoeren onder het algemeen publiek zegt 80 procent van de respondenten de waterschappen te kennen en een beeld te hebben van hun werk. De overige 20 procent kent de waterschappen wel, maar heeft geen beeld van het werk dat ze doen. Verder zijn veel respondenten overtuigd van het belang van de rol van de waterschappen als het gaat om extreem weer, schoon water en de invloed van water op de inrichting van Nederland. En vrijwel iedereen geeft aan het werk van de waterschappen belangrijk te vinden.

Om die reden proberen we inwoners te motiveren om naar de stembus te gaan op basis van de inhoud. De thema's waar we als waterschappen mee bezig zijn, zijn actueel en hebben invloed op de leefomgeving van mensen en hun toekomst. Het is aan ons om te laten zien dat onze aanpak niet alleen belangrijk is, maar dat je er als inwoner ook echt een mening over kunt hebben. Er valt namelijk wel degelijk iets te kiezen. Meer zelfs dan bij vorige waterschapsverkiezingen, omdat een categorie van de geborgde zetels is afgefallen. Dat gebeurde naar aanleiding van een initiatiefvoorstel van Tweede Kamerleden Laura Bromet (GroenLinks) en Tjeerd de Groot (D66) om het aantal geborgde zetels te beperken. In dit nummer van *Het Waterschap* kijken ze terug op de behandeling en uitkomst van hun voorstel en blikken ze vooruit: laten ze dit onderwerp nu los of niet?

Er zijn dus meer zetels te verdelen op 15 maart. De strijd om de stem van de kiezer barst los. U leest hier een artikel van een aantal kandidaat-waterschapsbestuurders. Wat zijn hun drijfveren en wat willen ze de komende 4 jaar gaan doen als ze worden verkozen? Het mag duidelijk zijn: de verkiezingen staan centraal in deze editie van het blad. Ook Herman Havekes, hoogleraar aan de Universiteit Utrecht, doet een duikt in het zakje door wat historische context mee te geven over deze waterschapsverkiezingen en we liepen een dagje mee met Piet Boesberg en Sabine Joling van het projectteam waterschapsverkiezingen bij het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard.

Rest mij maar één passende manier om af te sluiten: hoe zie jij de toekomst van ons water? Breng op 15 maart je stem uit tijdens de waterschapsverkiezingen!

Jane Alblas,
vormt samen met Judith de Jong de hoofredactie van *Het Waterschap*

MELD U NU AAN VOOR EEN ABONNEMENT OP HET WATERSCHAP

Wilt u *Het Waterschap* ontvangen? Meld u nu aan.

U ontvangt *Het Waterschap* 4 keer per jaar in print en/of online als e-zine.

Werkt u voor een overheid of publieke organisatie, dan is een abonnement gratis.

Aanmelden kan via deze link:

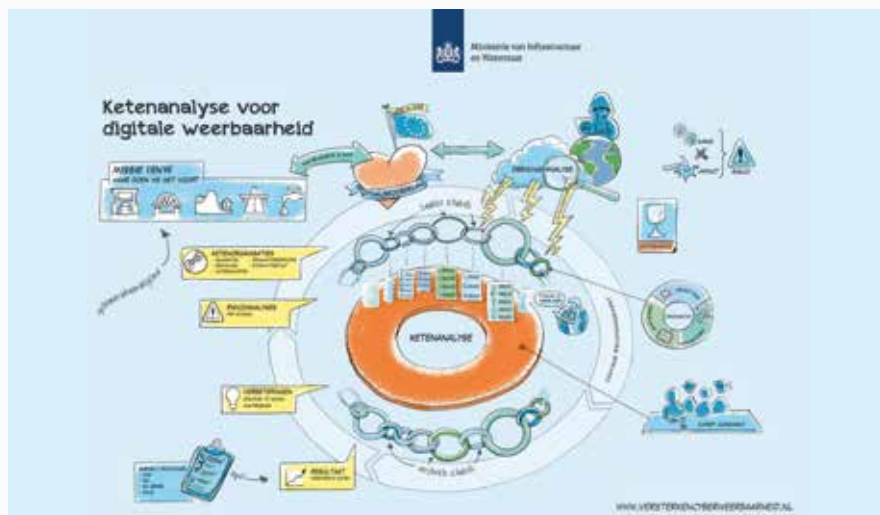
<https://publiekdenken.nl/abonneren/hetwaterschap/>

Of via de QR-code:

Gezamenlijke aanpak moet veiligheid vergroten

Cyberweerbaarheid keten even sterk als zwakste schakel

In de watersector is vrijwel iedereen zich bewust van fysieke risico's als vervuiling van drinkwater of overstromingsgevaar. Bij digitale risico's is dat helaas een stuk minder. Niet door onwil, maar omdat cybergevaaren simpelweg minder bekend zijn. En dat terwijl de belangrijkste dreigingen juist steeds vaker digitaal zijn. Een cyberaanval op systemen in de riolering, bijvoorbeeld, of in het beheer van oppervlaktewater.

Deze digitale risico's hebben grote maatschappelijke en economische gevolgen. Daarom is het volgens het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) van belang dat werknemers digitale risico's even serieus nemen als fysieke risico's. In *Samen werken aan sterkere ketens; methode ketenanalyse voor digitale weerbaarheid* stelt IenW dat de cyberweerbaarheid van een keten even sterk is als haar zwakste schakel. Door de grote onderlinge afhankelijkheid kan een cyberaanval op de ene organisatie immers enorme gevolgen hebben voor vele andere organisaties. In het ergste geval komt op deze manier een vitaal proces in het geding. Precies om deze reden is in opdracht van IenW het programma Cyberweerbaarheid

in de Watersector gelanceerd. Vooral het thema ketens en risicomanagement is in dit programma interessant. Aan de hand van een ketenanalyse kunnen partijen in de watersector digitale risico's zelf in kaart brengen. Vervolgens leren zij hoe ze maatregelen kunnen treffen om deze risico's te verminderen. Dit gebeurt onder leiding van professionals, en gaat in een prettig, geleidelijk tempo; bij iedere workshop neemt de diepgang toe.

Onder de loep

Neem de aanvoer van schoon oppervlaktewater. Eerst wordt bedacht welke aanvullende expertise er nodig is om dit proces veilig te laten verlopen. Deelnemers analyseren de keten als geheel, maar ook de organisaties die er onder-

deel van uitmaken, en de systemen die zij gebruiken. Iedere partij die in de aanvoer van oppervlaktewater een rol speelt, wordt onder de loep genomen. Zo krijgen de deelnemers inzicht in de informatiestromen, de onderlinge afhankelijkheid en de te stellen proces- en systeemeisen. Dit is essentieel om te kunnen bepalen welke dreigingen deze processen en systemen zouden kunnen verstoren. Het uiteindelijke doel: mogelijke cyber risico's identificeren en bepalen in welke mate een organisatie hier kwetsbaar voor is.

Gesjoemeld

Momenteel worden lang niet alle gevaren meteen opgemerkt. Als meetinstrumenten verstoord raken door bijvoorbeeld een aanval met *ransomware*... Ja, dan merken de betrokken organisaties dit al snel. Maar wanneer het een hacker lukt om de data te manipuleren, heeft mogelijk niemand door dat er gesjoemeld is. Cyberweerbaarheid kan ook deze ingewikkelde risico's verkleinen.

Aan het eind van het programma hebben de deelnemers digitale risico's in hun vakgebied scherp in beeld. Dit levert niet alleen technische, maar ook relationele voordelen op, omdat deelnemers zich bewust worden van de onderlinge afhankelijkheid.

Het programma draait ook niet alleen om kennis en bewustzijn. Ook leert elke deelnemer om betekenisvol over veiligheid en beveiliging te communiceren, en vooral ook om elkaar in die communicatie te ondersteunen.

Van het programma kan gratis gebruik worden gemaakt. Meer weten? Neem dan contact op via cyberweerbaarheidwater@minienw.nl, of kijk op Versterkencyberweerbaarheid.nl/sectoren/watersector/thema-ketens-en-risicomanagement.

Wpp in consultatie

Onlangs is het wetsvoorstel **Wet op de politieke partijen (Wpp)** in internetconsultatie gegaan. Het doel van de Wpp is om de wettelijke kaders waarin partijen opereren te vernieuwen en vollediger te maken. Bij het stellen van deze kaders wil de Wpp fundamentele rechten waarborgen, zoals de vrijheid van vereniging en de vrije uitoefening van het actieve en het passieve kiesrecht. Het kabinet streeft ernaar de wet op 1 januari 2024 in werking te laten treden.

Winst van de wet is dat lokale partijen in waterschappen, provincies en gemeenten recht krijgen op

subsidie. In de wet wordt voorgesteld om van 2024 tot 2027 in totaal 25 miljoen euro beschikbaar te stellen voor subsidie aan decentrale partijen. Deze regeling is 3 jaar geldig. Daarna volgt een evaluatie om te bepalen hoe de regeling een vervolg krijgt.

De Unie van Waterschappen heeft zich, samen met de VNG, ingezet voor subsidie voor politieke partijen die meedoen aan lokale verkiezingen. Met dit wetsvoorstel wordt dat gerealiseerd. De Unie werkt aan een algemene reactie. Omdat dit alle partijen in de waterschapsbesturen raakt, roept de Unie hen op om te reageren op het wetsvoorstel.

Vakbeurs Aqua Nederland

Op 21, 22 en 23 maart vindt de vakbeurs **Aqua Nederland** plaats in de Evenementenhal Gorinchem. Centraal staat de toekomst van het Nederlands watermanagement.

Onderwerpen die aan bod komen zijn onder andere: proceswater, waterschap en drinkwater. Verder zijn er sessies over thema's op het gebied van klimaat, rioolbeheer en stedelijk

water en zullen onder meer Deltares, Platform DIO en Bouwend NL zich presenteren. Volgens de organisatie zijn er veel grote spelers op Aqua Nederland te vinden, zoals TBS-SVA Groep, WaterCampus, TAUW, Croonwouter&dros, Mobilis, KWR, Royal HaskoningDHV, Sweco Nederland, ENVAQUA, Water Alliance, NWP en Vandervalk + degroot BV. Voor meer informatie: www.aquanederland.nl.

Meer muskusratten gevangen

In 2022 zijn er in totaal **48.447 muskusratten** gevangen. Dat is een stijging van 8 procent ten opzichte van 2021. Van hun even schadelijke collega's, de beverratten, zijn 1.131 exemplaren gevangen. Dat is een daling van 17 procent.

Muskusratten vormen een risico voor dijken (en dus de waterveiligheid) en de natuur. Daarom vangen de waterschappen deze dieren, die van nature niet in Nederland voor-

komen. Het doel is om in 2034 in het binnenland van Nederland geen levensvatbare populatie muskusratten meer te hebben. Dat is het geval als er minder dan 500 muskusratten per jaar worden gevangen. In tegenstelling tot de muskusrat komt de beverrat in Nederland weinig meer voor. Het grootste deel van de populatie is teruggedrongen tot de landsgrens met Duitsland. Ruim 95 procent van de vangsten vindt daar plaats.

Personalia

Hetty Klavers is de nieuwe voorzitter van het **Expertise Netwerk Waterveiligheid (ENW)**. Het ENW adviseert overheidsorganisaties met een verantwoordelijkheid voor waterveiligheid over actuele vraagstukken en innovaties. Klavers is dijkgraaf van waterschap Zuiderzeeland en voormalig lid van het bestuur van de Unie van Waterschappen. Ze volgt Gerhard van den Top op, voormalig dijkgraaf van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en nu burgemeester van Hilversum.

Marieke Spijkerboer is sinds januari directeur Duurzame Leefomgeving en Circulaire Economie bij het directoraat-generaal Milieu en Internationaal van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Ze is Esther de Kleuver opgevolgd, die per 1 januari 2023 is benoemd tot inspecteur-generaal van de Inspectie Justitie en Veiligheid. Spijkerboer werkt sinds 2018 als plaatsvervangend directeur van de directie Duurzame Leefomgeving en Circulaire Economie. Daarvoor was ze onder andere plaatsvervangend directeur Asiel en Bescherming bij de IND.

Fien Snelting (17) is sinds 20 december de nieuwe jeugddijkgraaf van Nederland. Dat betekent dat ze de voorzitter is van het Jeugdwaterschap, de jongerendenktank voor de waterschappen. Het Jeugdwaterschap bestaat uit jongeren tussen de 14 en 18 jaar. Zij zijn de stem van de jongeren uit de 21 Nederlandse waterschappen. Snelting woont in Megchelen en zit in het examenjaar van het vwo.

Algemeen directeur **Annelore Roelofs** van Waternet Amsterdam is in februari afgetreden. Ze heeft slechts 11 maanden leidinggegeven aan het bedrijf. Haar beslissing om af te treden volgt op een vergadering van het algemeen bestuur waarin is besloten dat de manier van besturen bij Waternet moet worden veranderd. Waternet Amsterdam is een combinatie van een drinkwaterbedrijf, rioolwaterzuiveringsbedrijf en waterschap.

Tekst Bas Nieuwenhuijsen
Beeld Arthur de Bruin

Oppervlaktewater als duurzame energiebron

Onderwaterleven in de kou?

Wat doen bijvoorbeeld filters met
kleine waterdieren en -planten?

Oppervlaktewater is een veelbelovende duurzame energiebron. Maar wat zijn de effecten van het winnen van Thermische Energie uit Oppervlaktewater (TEO) op de dieren en planten die onder water leven? Literatuurstudies geven een kwalitatief beeld van effecten op bepaalde soorten, maar een totaalbeeld ontbreekt. Daarom is aanvullend onderzoek nodig naar met name koudelozingen en filters.

Valesca Harezlak is adviseur waterkwaliteit en ecologie bij Deltares. Ze is betrokken bij onderzoek naar het effect van het lozen van water dat 's zomers relatief warm de TEO-installatie instroomt en er afgekoeld weer uitgaat.

'Van belang is vooral hoe groot de TEO-installatie is ten opzichte van het watersysteem en of het om stilstaand of stromend water gaat,' zegt ze. 'Een kleine installatie bij een groot watersysteem heeft misschien nauwelijks of zelfs helemaal geen effect. Als je relatief koud water in een stilstaand systeem pompt, verander je niet alleen de temperatuur maar voeg je ook stroming toe. Dat kan gevolgen hebben voor het waterleven. Ook de dynamiek van de koudepluim is belangrijk: hoe snel vermengt het zich met warmer water?'

Kouder water

Koudelozingen zullen volgens Harezlak in het algemeen leiden tot meer zuurstof

'Meer zuurstof in het water leidt tot mogelijke vertraging van groeicycli'

in het water en mogelijke vertraging van groeicycli van organismen, zoals algen. 'Dat kan dan weer gevolgen hebben voor bijvoorbeeld vissen en amfibieën. Temperatuurverschillen in het water door koudelozingen kunnen gunstig zijn voor bepaalde soorten. Als het in de zomer warm wordt, kunnen vissen juist kouder water opzoeken.' Inheemse soorten kunnen doorgaans beter tegen koude dan exoten, aldus Harezlak. 'Maar voordat je echt conclusies kunt trekken, moet je op veel verschillende plekken monitoren wat er gebeurt. Een rivier is immers geen meer en een kanaal is ook weer anders.' Ook de filters die bij een TEO-installatie

horen kunnen effect hebben op het waterleven, vertelt Jasper Stroom, onderzoeker/coloog bij waterschap Amstel, Gooi en Vecht. Hij is, net als zijn collega Harry de Brauw (adviseur energietransitie) betrokken bij een onderzoek daarnaar. Stroom: 'Water wordt een TEO-installatie ingezogen door een filter. Wat daar doorheen komt, algen en kleine diertjes, passeert een fijner filter, komt dan langs een warmtewisselaar om uiteindelijk terug te keren in het oppervlaktewater. Leven die organismen dan nog of niet? En wat blijft er in de installatie op het filter achter en wat zijn de gevolgen voor de warmtewisselaar?'

Beter beeld

'We zijn nu bezig de onderzoeksofstelling op te bouwen,' legt De Brauw uit. 'Het is een kleine TEO-installatie waarin we drie verschillende soorten filters en twee typen warmtewisselaar testen. We doen dat in de Sloterpas in samenwerking met Rijkswaterstaat, het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en het hoogheemraadschap van Rijnland.' Deze waterschappen voeren in hun gebieden vergelijkbare onderzoeken uit. Daarna moet er meer duidelijk zijn, maar dat duurt nog wel even. De Brauw: 'Over 3 jaar moet een en ander afgerond zijn en hebben we een beter beeld van wat TEO met de onderwaterwereld doet.'

VN Waterconferentie in New York

Waterschappen willen af van 'design, build and neglect'

Van 22 tot en met 24 maart is de VN Waterconferentie, voor het eerst sinds 1977. Nederland organiseert deze conferentie samen met Tadzjikistan. Het is het moment om ook als Nederlandse waterschappen wereldwijd aandacht te vragen voor water. Luzette Kroon, bestuurslid van de Unie van Waterschappen, vertelt waarom zij als vertegenwoordiger van Dutch Water Authorities afreist naar New York. 'Zonder waterbeheerders halen we de Sustainable Development Goals (SDG's) niet.'

Wat is het belang van de VN Waterconferentie?

'Veel van de gevolgen van klimaatverandering hebben te maken met water. Het is te nat, te droog, de zeespiegel stijgt. De VN Conferentie is het sleutelmoment om wereldwijd stil te staan bij het belang van waterbeheer.'

'Waterbeheerders spelen een cruciale rol bij het behalen van de SDG's (de 17 doelen van de Verenigde Naties om van de wereld een betere plek te maken in 2030, red.). Niet alleen bij het behalen van SDG 6, die specifiek op water is gericht. Water is een eerste levensbehoefte. Het is nodig voor het welbevinden van mensen, veilig wonen, verkoeling bij hittestress, de industrie en de wereldvoedselproductie.'

Wat gaan de waterschappen doen in New York?

'We zijn vanuit Dutch Water Authorities (DWA) bezig met de organisatie van een aantal sessies en activiteiten in New York. DWA is de naam waaronder de 21 waterschappen gezamenlijk opereren in het buitenland. We willen tijdens die sessies onder andere bij de grote financiële spelers, zoals de Wereldbank en de Asian Development Bank, aandacht vragen voor het belang van beheer en onderhoud. Soms focussen ze, wanneer ze investeringen doen, alleen op de bouw van een zuivering of een dijk en laten het daarbij. Dat noemen we: *design, build and neglect*.

Luzette Kroon: 'Hoe kun je van onderop bouwen aan een geschikt model voor waterbeheer?'

Wij willen dat graag vervangen door *maintenance*. We willen daarvoor een plek op de actie-agenda krijgen.'

Actie-agenda?

'Het is de bedoeling dat partijen uit alle sectoren acties toezeggen voor de *Water Action Agenda* om bij te dragen aan de SDG's. Wij hebben al een toezegging gedaan voor deze actie-agenda in juni 2022, namelijk een verdubbeling van het geld voor de Blue Deal, het internationale uitvoeringsprogramma van de Nederlandse waterschappen, de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat en Buitenlandse Zaken en overheden uit vijftien andere landen. We willen de Blue Deal tijdens de conferentie sowieso ook in de schijnwerpers zetten bij wereldleiders en andere organisaties. Als voorbeeld van een succesvolle samenwerking om waterkennis te verspreiden.'

Wat is er dan zo speciaal aan de Blue Deal?

'Binnen de Blue Deal werken we aan kennisdeling. Enerzijds echt over onderwerpen als: hoe zuiver je het water of hoe bouw je een stevige dijk? Maar ook over onderwerpen als participatie, belasting heffen, *governance*: hoe kun je nou van onderop bouwen aan een geschikt model voor waterbeheer? Volgens mij is dat een betere oplossing. Zo bereiken we met relatief weinig middelen toch een groot effect. Dat kunnen we doen doordat we langjarige partnerschappen aangaan, wat zorgt voor de duurzaamheid van ons programma.' 'In New York is er straks veel aandacht voor water, maar het gebeurt uiteindelijk bij de waterschappen en in de partnerlanden. Ik wil daarom graag meegeven aan de waterschappen hoe belangrijk hun bijdrage is om de SDG's te behalen. Het zijn zoveel mensen, zoveel kleine onderdeeljes, maar met elkaar hebben ze heel veel betekenis.'

Tekst Marjan van Wijngaarden
Beeld Dmitry de Bruin

Waterkracht

Direct contact met jongeren werkt

Waterschap Amstel, Gooi en Vecht organiseert verkiezing nieuwe jeugdbestuurder

Vorig voorjaar zat de termijn van de jeugdbestuurder van waterschap Amstel, Gooi en Vecht erop. Het waterschap moest op zoek naar een nieuwe kandidaat. Adviseur educatie & jongerenbeleid bij het waterschap Wytze Hilgers ging met collega's aan de slag en vroeg hulp aan de stichting Discussiëren Kun Je Leren (DKJL). Directeur Tessa van Velzen deed graag mee: 'Zorgen dat het onderwerp water jongeren persoonlijk raakt was een uitdaging.'

Waarom een nieuwe jeugdbestuurder?

Wytze Hilgers: 'De jeugdbestuurder is de link tussen het waterschap en jongeren. Zij of hij heeft de belangrijke taak het waterschap bij jongeren onder de aandacht te brengen. Omgekeerd signaleert de jeugdbestuurder wat er speelt onder leeftijdsgenoten en deelt dit met het waterschap. We laten de jeugdbestuurder altijd vrij hoe hij of zij dat doet. Onze vorige jeugdbestuurder Camil Mahdi werd vorig voorjaar 18 en dus moesten we op zoek naar zijn opvolger. Maar hoe? Uit ervaring weten we dat het vinden van een goede jeugdbestuurder niet eenvoud-

dig is. Daarom hebben we eerst oriënteren- de gesprekken gevoerd met de Nationale Jeugdraad en een communicatiebureau. Daar leerden we veel van.'

Wat leerden jullie dan?

Hilgers: 'Bijvoorbeeld dat een goede wervingscampagne niet alleen stuur op kwantiteit, maar ook op kwaliteit van de aanmeldingen. We zijn immers op zoek naar een goede nieuwe jeugdbestuurder. Dan heb je meer aan vijf bevlogen kandidaten, dan aan honderd die minder gemotiveerd zijn. Ook werd duidelijk dat we rekening

moesten houden met beperkingen op het gebied van online campagne voeren, omdat de doelgroep minderjarig is. Je mag ze niet online targeten. En we ontdekten dat het belangrijk is dat een campagne ook betrokkenheid creëert bij jongeren. Het moest niet alleen gaan om het vinden van een nieuwe jeugdbestuurder, maar ook om het betrekken van een grote groep jongeren bij het werk van het waterschap. Daarom besloten we de werving van een nieuwe jeugdbestuurder te koppelen aan een live-evenement, met daarin ook aandacht voor wat de waterschappen zijn en wat ze doen.'

Tessa van Velzen: 'Zo kwam het waterschap in contact met ons, de stichting Discussiëren Kun Je Leren (<https://www.discussieren-kunjeleren.nl>). Onze stichting leert jongeren om na te denken over wat ze vinden en voelen en om dat onder woorden te brengen en hun mening te onderbouwen.'

Hilgers: 'DKJL is expert in debatprogramma's. Bovendien hebben ze een breed netwerk van scholen waar ze mee samenwerken.'

Van Velzen: 'Ik was echt blij dat jullie bij ons terechtkwamen. Ik merkte meteen dat het waterschap jongeren serieus neemt. Dit was geen traject voor de Bühne. De bestuurders van het waterschap zijn oprecht geïnteresseerd in wat jongeren vinden.'

Wat hield het traject in?

Hilgers: 'Het programma bestond uit lessen over het waterschap aan leerlingen van 14 en 15 jaar op 10 middelbare scholen in ons werkgebied. Twee lessen per klas. DKJL en het waterschap maakten samen de lesbrieven, en docenten die zijn verbonden aan DKJL gaven de lessen.'

Van Velzen: 'Zorgen dat het onderwerp water jongeren persoonlijk raakt was een uitdaging. Veel jongeren weten niet wat het waterschap is en dat het een democratische organisatie is waar ook verkiezingen voor zijn. Ze zeiden vaak dat ze voor het eerst nadachten over water. In de lessen werkten we ook toe naar meningen. De leerlingen kregen dilemma's voorgelegd. Bijvoorbeeld: moeten we burgers straffen als ze hun tuin vol tegels leggen, óf moeten we ze juist belonen als ze tegels weghalen? In alle dilemma's bleken echt duidelijk verschillende meningen te zijn.'

Hilgers: 'Na de lessen nodigden we alle 300 leerlingen uit voor een feestelijk evenement

'We hebben veel jongeren actief betrokken bij het werk van de waterschappen'

in de Melkweg in Amsterdam. Iedere klas had een vertegenwoordiger aangewezen die meedeed aan het Lagerhuis-debat Tot aan de Lippen (zie kader onderaan).'

Van Velzen: 'Er werd gedebatteerd over stellen: we moeten ons gedrag veranderen en ons hoofd boven water houden en volwassenen moeten beter luisteren naar jongeren.'

Hilgers: 'Het was tof om erbij te zijn en de jongeren te zien debatteren.'

Maar wie is nu de nieuwe jeugdbestuurder?

Hilgers: 'De drie finalisten van het debat in de Melkweg gingen door naar de volgende ronde: het verkiezingsdebat. Maar we hebben ook via andere media jongeren geworven die jeugdbestuurder wilden worden. Zo vonden we nog 4 enthousiaste kandidaten voor de finale.'

Van Velzen: 'Die in totaal 7 jongeren hebben bij ons een pitchtraining gevolgd. Vervolgens deden ze alle zeven mee aan een verkiezingsdebat in het kantoor van Amstel, Gooi en Vecht, in het bijzijn van algemeen

bestuursleden, medewerkers van het waterschap en familie.'

Hilgers: 'De winnaar was Ilias Âdmi. Hij is onze nieuwe jeugdbestuurder. We zijn heel blij met hem.'

Van Velzen: 'Maar ook de andere jongeren hebben zoveel gehad aan dit traject. Een van de moeders van een kandidaat zei nog tegen me: onze zoon is zo gegroeid!'

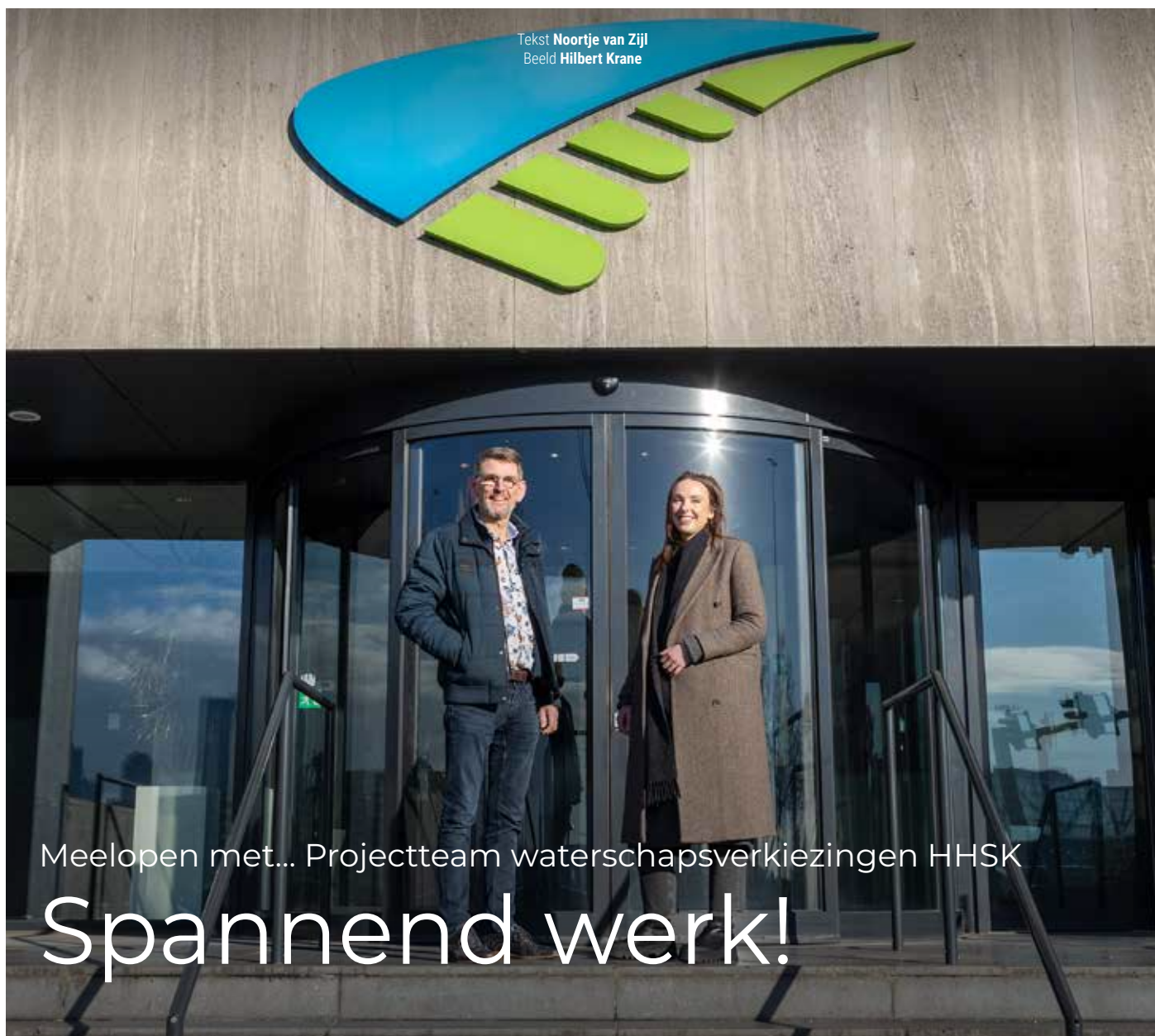
Is dit traject ook iets voor andere waterschappen?

Hilgers: 'Je investeert natuurlijk best wat in zo'n traject. Maar het ging ons niet alleen om het invullen van de vacature van jeugdbestuurder. Met dit programma hebben we veel jongeren bereikt en actief betrokken bij het werk van de waterschappen. Er is een mooie interactie tussen jongeren, bestuurders en ambtenaren ontstaan. Het zou goed zijn als we dit iedere twee jaar kunnen doen. Direct contact met de jongeren is zo zinvol. Zijn waar zij zijn. Ik kan het alle waterschappen aanraden.'

Tot aan de Lippen
Bekijk de video Verkiezing Jeugdbestuurder waterschap Amstel, Gooi en Vecht

Tekst Noortje van Zijl
Beeld Hilbert Krane

Meelopen met... Projectteam waterschapsverkiezingen HHSK

Spannend werk!

Piet Boesberg en Sabine Joling zijn er al een tijd druk mee bezig: kandidatenlijsten controleren, een stemhulp in elkaar zetten en inwoners aanzetten tot stemmen. Je snapt: 15 maart 2023 is voor hen D-day. Dan vinden de waterschapsverkiezingen plaats en wordt duidelijk waar ze al die tijd zo hard voor hebben gewerkt.

In de derde week van januari begint het voor Piet Boesberg, projectleider verkiezingen, pas echt druk te worden. Zijn taak is om ervoor te zorgen dat elke partij goed mee kan doen aan de waterschapsverkiezingen bij het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpe-

nerwaard (HHSK). Dit jaar zijn dat dertien partijen. 'In een dag controleren wij van alle partijen of de kandidatenlijsten goed zijn en iedereen wel kiesgerechtigd is. Dat is nogal aanpoten,' vertelt hij lachend. 'Met deze voorselectie hebben de partijen nog even de tijd om dingen te corrigeren,

als blijkt dat iets niet klopt. De week erna moeten de kandidatenlijsten dan definitief worden ingeleverd.'

Actieve campagne

Als dat is gebeurd, gaat de storm voor Boesberg liggen. Maar voor communicatieadviseur Sabine Joling begint het dan pas echt. Zij is verantwoordelijk voor de publiekscampagne rondom de waterschapsverkiezingen bij HHSK. Sinds half februari voert het hoogheemraadschap, samen met alle andere waterschappen, actief campagne om inwoners duidelijk te maken dat de waterschapsverkiezingen eraan komen en dat er wat te kiezen valt. Uiteindelijk is

Piet Boesberg en Sabine Joling buigen zich over de dilemma's die deel uitmaken van de campagne

'Kandidatenlijsten checken is nogal aanpoten'

het doel zo veel mogelijk mensen naar de stembus te krijgen.

Joling: 'Het opkomstgetal laat zien of mensen vinden dat we ertoe doen. Dus dat zal hoe dan ook door mijn hoofd blijven spoken. In 2019 haalden we een opkomst van 49,8 procent. Ik hoop dat we dit jaar boven de 50 procent komen.'

Makkie

Op de dag van de verkiezingen zal het rustig zijn, verwacht het projectteam. 'Ik zal vooral veel telefoontjes krijgen met de vraag of we al een uitslag hebben,' vertelt Boesberg. 'Maar de logistieke zaken rondom de verkiezingen regelt de gemeente. Dus wij hoeven niets te doen.'

Dat was in het verleden wel anders, herinnert hij zich. 'Ik heb de verkiezingen

zelfs nog gedaan toen we via het persoonsstelsel en tegenkandidaten werkten. We moesten toen het hele traject nog zelf doen met het drukken van stembiljetten en stemmen tellen. Vergeleken met toentertijd zijn deze verkiezingen een makkie.'

Provincie

Op 15 maart vinden niet alleen de waterschapsverkiezingen plaats, ook voor de Provinciale Staten kan worden gestemd. De publiekscampagne van de provincie Zuid-Holland sluit mooi aan bij die van de waterschappen, legt Joling uit. 'In onze campagne gebruiken we verschillende dilemma's om te laten zien dat er echt wat te kiezen valt bij de waterschapsverkiezingen. De provincie Zuid-Holland doet dat ook voor de verkiezingen van de Provinciale

Staten. Wat dat betreft, kunnen we elkaars boodschap misschien wel versterken. Er valt genoeg te kiezen.'

Maar waar we de dilemma's van de provincie in Rotterdam kunnen vinden, durft Joling niet te zeggen. 'Ik heb vorige zomer als een gek alle mogelijkheden voor buitenreclame in Rotterdam al opgekocht. Ik hoop dus dat ze nog plekje hebben kunnen vinden voor hun campagne.'

Inwerktraject

Na de verkiezingen begint het echt spannende werk: de formatie en het inwerken van het nieuwe bestuur. Daarmee zijn ze nu eigenlijk al een beetje begonnen, vertelt Joling. 'Laatst hadden we een "stellingenavond", waarop we met de partijen bepalen welke stellingen in de stembus komen.'

'Ik hoop dat we met de opkomst boven de 50 procent komen'

Bij elke stelling moeten de partijen stemmen of deze actueel is. 'Dan zie je dat de partijen al meer leren over wat een waterschap precies doet. Waar de een twijfelt bij een stelling, weet de ander zeker dat iets geen bevoegdheid van het waterschap is.'

Stemhulp

Boesberg: 'Partijen vergeten soms dat de stemhulp niet is bedoeld om hen te helpen, maar om de kiezer te helpen. Een stelling over verzilt water en zoet water kan niet in de stemhulp komen, want daar gaan de waterschappen niet over. Daar is een landelijke verdringingsreeks voor. Een partij kan daar dus ook niks over beloven naar kiezers toe want dat zouden loze beloftes zijn. Zulke beloftes proberen we met zo'n stellingenavond te voorkomen. De stemhulp is een service vanuit de waterschappen naar de kiezer, geen speeltje van de partijen.'

Bij de stellingenavond krijgt het projectteam een eerste indruk van wie er bij de partijen zitten en wie mogelijk in het algemeen bestuur kan komen. Met de

'De gemiddelde leeftijd van kandidaten zit tussen de 50 en de dood'

man-vrouwverhouding zit het wel goed, concluderen ze tevreden. De gemiddelde leeftijd zou nog wel wat naar beneden kunnen. 'Die zit nu tussen de 50 en de dood,' grapt Boesberg.

Advertentie

1929

DUTAIR

TURBO BLOWERS

RWZI

Kent u de prestaties van uw grootste energieverbruikers?

In de wereld van blowerfabrikanten maakt het overgrote deel gebruik van commerciële specificaties. U wilt de werkelijke prestaties weten die herleidbaar zijn naar internationaal geaccepteerde meetstandaarden. Factory Acceptance Tests zijn indrukwekkend, maar onder andere debietmetingen zijn onderhevig aan data acquisitie en ja, dan weet u wel hoe laat het is. Ook blijkt nauwkeurig luchtdebiet meten in het veld nogal een kostbare aangelegenheid te zijn waarbij de aanbestedingsgrens ruim overschreden wordt. Daarmee worden de commerciële specificaties in stand gehouden. Dutair® doet het anders: Werkelijke wire-to-air specificaties. Bij Sjerp & Jongeneel in Zoetermeer meten wij de specificaties van blowers tot 750 kW met een uiterst transparant meetsysteem. Met andere woorden, nauwkeurige meetinstrumenten zijn herleidbaar naar internationaal geaccepteerde meetstandaarden en metingen zijn te verifiëren voordat het door data-acquisitie verwerkt wordt. Debiet meten we compromisloos met een DN400 turbine gasmeter. Nog steeds nieuwsgierig naar de werkelijke prestaties van uw blowers? In 2023 testen we deze kosteloos* voor u. Wij kijken uit naar uw aanmelding.

AQUA NEDERLAND
THE FUTURE OF WATER MANAGEMENT

Bezoek ons ook op de **Aqua Nederland 2023**.
U vindt ons op **stand D101** rechts na de ingang

Bedrijfsleven in verzet tegen 'democratisch vandalisme'

Van Oranjevereniging naar waterschapspartij

Aan de waterschapsverkiezingen op 15 maart doet een nieuwe, speciaal opgerichte partij mee: Ondernemend Water. De lijst is opgezet in reactie op de recente wetswijziging, waarbij de geborgde bestuurszetels voor bedrijven zijn geschrapt. Een gesprek met initiatiefnemers Otto Willemsen (lijsttrekker Rijn en IJssel) en Gert-Jan Weierink (lijsttrekker De Stichtse Rijnlanden).

Otto Willemsen kan er kort over zijn: 'We reichten de rug en gaan verder.' Maar de manier waarop en de haast waarmee politiek Den Haag afgelopen december regelde dat de geborgde zetels voor bedrijven al bij de verkiezingen van dit jaar zouden vervallen, is hem duidelijk in het verkeerde keelgat geschoten. En hem niet alleen. Zo kwalificeerde voormalig CDA-Tweede Kamerlid Harry van der Molen (inmiddels uit de politiek gestapt, red.) de gang van zaken als 'democratisch vandalisme'. Er bleef immers weinig tijd over voor nieuwe lijsten om zich aan te melden en de kandidaatstelling bij andere partijen was gesloten.

De vertegenwoordigers van de bedrijven in de waterschapsbesturen gingen

niet bij de pakken neerzitten. 'Een partij oprichten kost tijd, want je moet bijvoorbeeld naar een notaris om een vereniging op te zetten,' vertelt Willemsen, 'tenzij je een bestaande vereniging daarvoor als vehikel gebruikt.' Gert-Jan Weierink zag een kans, want hij was toevallig bestuurder van een slapende vereniging. 'Dat is een wijk- en Oranjevereniging,' zegt hij, 'die we al bijna opgeheven hadden.' En zo kwam Ondernemend Water in hoog tempo van de grond.

Het leverde een juridische schermutseling op. Hoewel de Kiesraad de nieuwe lijst wilde toelaten, wilde het hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden dat niet doen. Uiteindelijk besliste de Raad van State dat Ondernemend Water gewoon aan de stembusstrijd mag meedoen. De lijst is present bij De Stichtse Rijnlanden, Rijn en IJssel, Vallei en Veluwe en Rijnland. Bij waterschap De Dommel is een andere partij actief: Bedrijfsbelangen.

Vooruitdenken

Waar staat Ondernemend Water voor? 'Wij vinden dat je een waterschap meer bedrijfsmatig moet besturen,' zegt Weierink. 'Er zijn grote plannen en ambities, maar zorg dat er ook mensen zijn om die uit te voeren, binnen het budget en de tijdplanning.' 'Goed financieel beheer en betrouwbaarheid,' vult Willemsen aan. 'Waterschappen moeten vooruitdenken en een duurzaam financieel beleid voeren, anders kunnen we grote opgaven die op ons afkomen, zoals klimaatadaptatie en energietransitie, niet aan. Waterschap-

Otto Willemsen: 'Als we zetels weten te winnen, willen we over 4 jaar landelijk meedoen'

pen moeten dit doen vanuit hun kerntaken als basis.'

Bedrijf

Ondernemend Water ziet kansen in de relatie tussen waterschappen en het bedrijfsleven. Willemsen: 'In plaats van denken vanuit handhaven bij overtredingen van inwoners of bedrijven, kun je met bedrijven heel goed samenwerken.' 'Kijk bijvoorbeeld hoe sommige brouwers met water omgaan, die geven echt het goede voorbeeld,' benadrukt Weierink. 'Ondernemers verspillen niet graag, die zijn zuinig met alles en hergebruiken liever.' 'En ze zijn innovatief,' voegt Willemsen toe. 'Wij zien een waterschap dan ook als een bedrijf, dat slagvaardig moet zijn.'

'Volgens de Raad van State mag Ondernemend Water meedoen aan de verkiezingen'

Gert-Jan Weierink: 'We vinden dat je een waterschap meer bedrijfsmatig moet besturen'

Tekst **Jelle van der Meulen**
Beeld **ANP Foto**

Kamerleden Laura Bromet en Tjeerd de Groot
blikken terug en vooruit

Omstreden wetswijziging is eerste stap

Na jarenlang steggelen en een verhitte politieke strijd was het in december dan eindelijk zover: het stelsel van geborgde zetels is aangepast. Voor indieners van het wetsvoorstel Laura Bromet (GroenLinks) en Tjeerd de Groot (D66) betekent de wijziging een overwinning en een belangrijke stap voorwaarts. 'We blijven de waterschappen kritisch volgen.'

Wanneer Laura Bromet normaal gesproken een wetsvoorstel indient, krijgt ze misschien een paar brieven of een belletje van mensen die het niet met haar eens zijn. Bij het voorstel om de geborgde zetels te wijzigen, was de weerstand veel groter, vertelt ze. 'Wijzelf en andere Kamerleden die dit wilden steunen, zijn enorm onder druk gezet. Maar alle verzet tijdens het proces voelde voor ons als

Van links naar rechts: Laura Bromet, Tjeerd de Groot, minister van Financiën Sigrid Kaag en staatssecretaris Konink-rijksrelaties en Digitalisering Alexandra van Huffelen tijdens de stemming in de Eerste Kamer over het initiatiefwetsvoorstel van Bromet en De Groot om de geborgde zetels voor bedrijven te schrappen

'Het verzet voelde als een bevestiging dat we goed bezig waren'

een bevestiging dat we goed bezig waren.' Tjeerd de Groot voegt toe: 'De weerstand is eigenlijk een bewijs van hoe nodig deze hervorming was. Het lijkt erop dat de geborgde zetels van grote betekenis zijn voor de huidige besluitvorming van de waterschappen.'

Algemeen belang

Voor de wetswijziging had ieder waterschap naast het (democratisch gekozen) algemeen bestuur zeven tot negen geborgde zetels, voor mensen uit het bedrijfsleven, de agrarische sector en natuurbeheer. Zij werden voorgedragen door belangenorganisaties. Ondemocratisch, stelden critici, en leidend tot onevenredige vertegenwoordiging voor de drie deelbelangen. Met de wetswijziging zijn de zetels voor het bedrijfsleven verdwenen en hebben natuurbeheer en de agrarische sector er beide nog maar twee in ieder waterschapsbestuur. Bovendien nemen mensen met geborgde zetels niet langer automatisch zitting in het dagelijks bestuur. 'Een bestuur mag per definitie alleen maar over het algemeen belang gaan,' zegt De Groot. 'Dat was bij de waterschappen onvoldoende het geval. Daar komt bij dat er een politieke discussie gevoerd moest worden over wat we verstaan onder het algemeen belang. De uitkomst van die discussie was dat bijzondere belangen een buitenproportioneel groot aandeel hadden. Die structuur zorgde voor een verminderd democratisch stelsel.'

Voorstanders van de geborgde zetels meenden juist dat die geborgde zetels veel kennis hadden over het werk van de waterschappen en dat de taken van de waterschappen toch al jaren goed uitgevoerd worden. De Groot is het daar niet mee eens. 'Het is allang niet meer zo dat je als agrariër iedere polder kent. Neem wetterskip Fryslân: dat is zo groot, dan ken je hooguit je eigen gebied. Bovendien draait het werk van de waterschappen om veel meer dan waterbeheer. Het gaat ook om biodiversiteit, klimaat, waterkwaliteit. Dat vergt een bredere kennis dan alleen over hoe je droge voeten kunt houden.'

En juist met die opgaven gaat het niet goed genoeg, vinden De Groot en Bromet. Ze stellen dat we onvoldoende zijn voorbereid op de gevolgen van klimaatverandering, dat veenweidemaatregelen slechts schoorvoetend van de grond komen en dat de Kaderrichtlijn Water zomaar eens een vergelijkbaar fiasco kan worden als de stikstofcrisis. De Groot: 'De waterschappen moeten sneller acteren dan ze nu doen, willen ze die grote uitdagingen het hoofd kunnen bieden. Daarmee is het ook een kans voor ze: ze kunnen relevant zijn en oplossingen bieden voor maatschappelijke problemen.'

Toekomst

Het initiële wetsvoorstel van Bromet en De Groot was erop gericht de geborgde zetels in het geheel te ontmantelen. Op het moment zijn er geen concrete plannen om opnieuw een poging daartoe te doen, zegt Bromet, maar ze blijft de waterschappen kritisch volgen. 'Volledige democratisering is wel iets waarover we blijven spreken.' De Groot vult aan: 'Waterschappen hebben toekomst, mits ze hun taken uitoefenen. Vanuit het rijk is gelukkig een heel grote, brede aanpak begonnen voor water en natuur. Op provincieniveau zie je daarover al aarzelingen om die aanpak uit te voeren. Het rijk heeft de mogelijkheid om de provincie aanwijzingen te geven. Het kan niet zo zijn dat het vervolgens uiteindelijk strandt bij de waterschappen. Dat kunnen we ons gewoonweg niet veroorloven.'

Waardering

De kritiek van de Kamerleden betreft vooral de *governance* van de waterschappen en geenszins de mensen die er werken, benadrukt De Groot tot slot. 'Voor hen heb ik grote waardering.'

Bromet sluit zich daar bij aan: 'Ik woon zelf in een waterrijk gebied. Dat wordt allemaal maar droog gehouden en ik zie in mijn omgeving hele positieve ontwikkelingen op het gebied van biodiversiteit. Dat is te danken aan het waterschap, maar niet veel inwoners hebben daar weet van.'

'Wees als waterschapper dus trots op jezelf en laat zien wat je allemaal doet,' zegt ze. 'Immers, dat kan je werk en het functioneren van de democratie alleen maar ten goede komen.'

Samen bouwt het beter

RWZI Tilburg
Opdrachtgever:
Waterschap De Dommel

RWZI Panheel
Opdrachtgever:
WBL

AWZI Zwanenburg
Opdrachtgever:
Het hoogheemraadschap Rijnland

De rioolwater- en drinkwaterzuiveringensectoren zijn dringend op zoek naar nieuwe, verbeterde technologieën. De huidige installaties zijn vaak verouderd en voldoen niet meer aan huidige en toekomstige eisen.

De Water Zuiveringen Alliantie (WZA) bestaat uit 5 bedrijven en speelt op een unieke manier in op deze ontwikkelingen. Als onafhankelijke systemintegrator richten wij ons op de gehele levenscyclus van een rioolwaterzuiverings- en drinkwaterzuiveringsinstallatie. Het verkorten van de doorlooptijden van het ontwerp en de realisatie tegen de laagst mogelijke Total Cost of Ownership, staan daarbij centraal.

RWZI's klaar voor de toekomst

De Water Zuiveringen Alliantie heeft ervaring met traditionele – en nieuwe technologieën zoals de Nereda® en de ICEAS. Al dan niet plug & play modulair gebouwd, zoals bijvoorbeeld Verdygo van Waterschapsbedrijf Limburg, aangevuld met Smart Asset Management.

Wij vertellen u er graag meer over. Neem contact op met Robert van de Sande, namens de WZA, per mail robert.vandesande@croonwolterendros.nl of per telefoon 06 - 55798753.

mobilis | TBI

TAUW

SWECO

croonwolter&dros | TBI

Rwb
A Motawater Company

Tekst Dave Schut
Beeld GH+O en Unie van Waterschappen

Kijkje achter de schermen

Campagne 2.0

Beeld uit de campagne
van dit jaar

Voor de tweede achtereenvolgende keer heeft communicatiebureau GH+O samen met de waterschappen een campagne opgezet om mensen op 15 maart naar de stembus te trekken. Een kijkje achter de schermen.

Bianca van den Boogaard is communicatiestrategus bij GH+O. Bij de vorige verkiezingen was zij ook bij de campagne van de waterschappen betrokken. 'Toen was de strategie er vooral op gericht om uit te leggen wat de waterschappen überhaupt zijn. Mensen dachten dat ze er niets mee hadden. Wij wilden duidelijk maken dat iedereen een band heeft met water. Of je nu het toilet doorspoelt of in de rivier zwemt: iedere Nederlander heeft een unieke relatie met water. Vanuit daar sloegen we een brug naar de waterschappen en de waterschapsverkiezingen.'

Invloed uitoefenen

Volgens Van den Boogaard is er in 4 jaar veel veranderd. 'Water is veel meer *in the picture* gekomen. Overstromingen, droogte, boerenprotesten; het onderwerp heeft lading gekregen. Daarom kon de campagne nu inhoudelijker worden. We konden laten zien wat de grote keuzes zijn waar we als Nederlanders voor staan.' Ze noemt de dijken als voorbeeld. 'Dat dijken belangrijk zijn, weet iedereen. Maar is een dijk er alleen voor veiligheid, of moet

'Water is veel meer *in the picture* gekomen'

er ook recreatie worden aangeboden? Dat zijn keuzes die waterschappen maken, en waar de burger tijdens de verkiezingen dus invloed op kan uitoefenen.'

Voor iedereen passend

Danique de Jong is campagneleider. 'Er komen hier zoveel disciplines in samen, het is een feestje om te mogen doen,' zegt ze. De Jong was er 4 jaar geleden nog niet bij, en heeft dus een frisse blik. 'Deze campagne heeft echt een harde deadline. 15 maart gaan de stembokken open, daar kun je niet omheen. Er is dus absoluut geen tijd om uit te lopen, de planning moet heel precies kloppen. Dat is anders dan bij bijvoorbeeld een campagne om naamsbekendheid te vergroten; die wil je ook op tijd live hebben, maar er zijn minder grote consequenties wanneer de planning anders loopt.' Een andere grote uitdaging die De Jong bevalt, is het grote aantal politieke lagen.

'Er zijn 21 waterschappen. Binnen die waterschappen zijn weer bestuurders, experts, communicatiemanagers, projectleiders. Er zijn dus veel belangen. De waterschappen liggen ook nog eens in gebieden die qua behoefte erg uiteenlopen: Noord-Brabant en Limburg hebben heel andere wensen dan de Randstad of het kustgebied. De campagne moest voor iedereen passend zijn.'

In balans

Ze komt terug op die eerdergenoemde dijken. 'Dat is inderdaad een kerntaak van de waterschappen: de dijken veilig en stevig houden. Maar er zijn ook waterschappen zonder dijken. Dus als je dijken meeneemt in de landelijke campagne, zeggen zij: dat is voor ons helemaal niet relevant. Dus dat is een voortdurende afweging. We moesten voor een mix zorgen. Alle waterschappen moeten goed vertegenwoordigd zijn en tegelijkertijd moet de campagne alle doelgroepen aanspreken, ongeacht woongebied, culturele achtergrond, leeftijd, gender... Alles moet in balans zijn.' Vanzelfsprekend is de belangrijkste boodschap voor iedereen dezelfde: ga stemmen. Van den Boogaard: 'Het hoofdoel is om zo veel mogelijk mensen naar de stembus te krijgen. Al is dat natuurlijk van veel meer afhankelijk dan alleen van deze campagne. Regent het op 15 maart, dan hebben we een heel andere opkomst. We zijn benieuwd.'

Tekst Jane Alblas
Beeld GH+O en Unie van Waterschappen

Hoe zie jij de toekomst van ons water?

De gezamenlijke waterschappen voeren campagne om de opkomst voor de waterschapsverkiezingen te bevorderen: een campagne waarin de dilemma's waar waterschapsbesturen zich mee bezighouden centraal staan. Er valt immers echt iets te kiezen! Bijvoorbeeld: vooraf investeren of achteraf repareren? Investeren in oplossingen om schade door droogte en wateroverlast te voorkomen of repareren we de schade als het zover is? Op de foto een beeld achter de schermen van de campagnefotografie en opnames voor de televisiecommercial. Als er geen wateroverlast is om te fotograferen, moet je iets...

Tekst Marjan van Wijngaarden, Jane
Alblas en Lucinda do Rosario
Beeld ANP Foto en Shutterstock

Verkiezingen op sociale media

Hoe en waarom in 260 tekens

De waterschapsverkiezingen komen eraan en natuurlijk wil je het belang daarvan onder de aandacht brengen bij collega's, vrienden en familie. Tegenwoordig spelen sociale media dan een belangrijke rol. Maar hoe vertel je kort en bondig wat de waterschappen doen en hoe ze dat doen? En waarom het belangrijk is om op 15 maart je stem uit te brengen? Het nut en de noodzaak van de waterschappen en verkiezingen in 260 tekens.

Andrea de ecooloog ✓

@andrea-ecoloog

De waterschappen zorgen voor droge voeten en schoon en voldoende water. Dat doen ze door dijken te verstevigen, het water dat jij doorspoelt te zuiveren en te zorgen dat het waterpeil niet te hoog of te laag is.

[#stemwaterschappen2023](#)

Peter de dijkinspecteur ✓

@peterdijkinspecteur

Het is belangrijk dat één overheid ons water beheert. Zo hoeft water niet te "concurreren" met thema's als de jeugdzorg of asielopvang. Daarbij werken de waterschappen nauw samen met de andere overheden. Ook leggen ze verantwoording af aan de provincie. [#stemwaterschap-pen2023](#)

Mijnheer de Dijkgraaf ✓

@jandijkgraaf

Waterschappen bemo drinkwaterbedrijven. Zodra het water door de gootsteen, douche of wc in het riool belandt, zorgen waterschappen er weer voor dat het water gezuiverd wordt.

[#stemwaterschappen2023](#)

Andrea de ecooloog ✓

@andrea-ecoloog

Waarom je waterschapsbelasting betaalt? Nederland ligt laag en heeft dus belang bij goed waterbeheer. De kosten daarvoor betalen we met z'n allen. Dit geld wordt uitsluitend aan het waterbeheer besteed.

[#stemwaterschappen2023](#)

Mijnheer de Dijkgraaf ✓

@jandijkgraaf

De waterschappen gebruiken belastinggeld om 18.000 kilometer waterkeringen, 225.000 kilometer sloten en rivieren, 6.000 gemeenten en 7.500 kilometer wegen te beheren. Bovendien zuiveren ze zo'n 2 miljard kubieke meter rioolwater. #stemwaterschappen2023

Mijnheer de Dijkgraaf ✓

@jandijkgraaf

Wat valt er te kiezen bij de #waterschapsverkiezingen? Er zijn zoveel partijen! Hulp nodig? Op [Mijnstem.nl](https://mijnstem.nl) kun je uitzoeken welke partij het beste bij jou past. #stemwaterschappen2023

Andrea de ecoloog ✓

@andrea-ecoloog

Stem op een partij die aansluit bij jouw ideeën over goed waterbeheer. Welke partij ontdek je op [Mijnstem.nl](https://mijnstem.nl).

Peter de dijkinspecteur ✓

@peterdijkinspecteur

Wil je meer weten over de waterschappen en de waterschapsverkiezingen? Voor meer informatie kun je terecht op [Waterschapsverkiezingen.nl](https://waterschapsverkiezingen.nl). #stemwaterschappen2023

Peter de dijkinspecteur ✓

@peterdijkinspecteur

Ga naar de stembus voor de #waterschapsverkiezingen. Als inwoner van Nederland heb je belang bij goed #waterbeheer en betaal je daar belasting voor. Daarom mogen inwoners meebeslissen via de waterschapsverkiezingen. #stemwaterschappen2023

Advertentie

CaTec
MEETINSTRUMENTATIE

Specialist in klimaat meetinstrumentatie

GroPoint Profile bodem vocht sensoren

De GroPoint Profile serie bodemvochtsensoren kunnen de bodemvochtigheid op diverse dieptes meten. De sensoren kunnen worden ingebracht met een minimale bodemverstoring.

Toepassingen:

- Irrigatie
- Afwatering
- Bodemonderzoek
- Dijk bewaking

Lengten:

- 0-15cm, 16-30cm, 31-45cm,
- 46-60cm, 61-75cm, 76-90cm
- 91-105cm, 106-120cm

Diverse uitgangen en te combineren met dataloggers

voor meer informatie : tel. 0174 272330 - www.catec.nl - info@catec.nl

Kiezen voor water

Kandidaten stellen zich voor

Op 15 maart kiezen we de waterschapsbesturen voor de komende 4 jaar. In *het Waterschap* stelt een aantal kandidaten zich voor. Wat beweegt hen zich verkiesbaar te stellen en wat willen ze bereiken als ze verkozen worden?

Foto: Carly Wollaert

Sem Roefs

Partij van de Arbeid

Amstel, Gooi en Vecht

'Ik maak me grote zorgen over de klimaatcrisis. De toekomst van de wereld staat op het spel en dus ook, op wat kleinere schaal, de toekomst van onze directe omgeving. Binnen de waterschappen kunnen heel veel goede dingen gebeuren die een positieve invloed hebben op onze toekomst.'

'Het belang van de waterschappen wordt zeker niet voldoende op waarde geschat. We moeten daarom duidelijker maken wat we doen, waarom we het doen en waarom je daarvoor als burger

moet betalen. Dat gebeurt nu nog veel te weinig.'

'Met mijn voormalige werkgever Mijn-Stadstuin, een ecologische impacthub voor stadslandbouw, leerden we mensen op een duurzame en gezonde manier voedsel te produceren en consumeren. Dat is onlosmakelijk verbonden met water. Vanuit mijn agrarische expertise hoop ik vanuit de waterschappen betrokken te zijn bij toekomstbestendig boeren in onze regio.'

'Gelukkig zie ik dat het waterschap hier goed bezig is. Ik ben trots op hoe het nu gaat. Maar ik heb ook zin om de dingen die we moeten doen, nog beter aan te pakken en voortvarend te werk te gaan.'

Nanja van Rijse

Water Natuurlijk

Amstel, Gooi en Vecht

'Al langer maakte ik me druk over biodiversiteit en de softe maatregelen die we nemen. Ik wilde daar iets aan doen, maar ben niet het type om de straat op te gaan. Ik ben goed in organiseren en mensen bereiken, dus besloot politiek actief te worden.'

'De waterschappen gaan de komende jaren steeds meer betekenen en zullen grote invloed hebben op belangrijke maatschappelijke kwesties, zoals ruimtelijke indeling, natuurherstel en biodiversiteit. We moeten daarin alles op alles zetten, om te zorgen dat onze wereld leefbaar blijft.'

'Ik wil me inzetten om zo veel mogelijk jongeren te bereiken, om hen politiek bewust te maken. Iedere keer dat ik vertel dat ik verkiesbaar ben, hoor ik: oh, moeten we stemmen? Het werk van de waterschappen leeft niet onder jongeren, maar zeker zij moeten er vanaf weten.'

'Ik probeer ze te bereiken door dat waar we mee bezig zijn te vertalen naar concrete voorbeelden en verhalen. Wat waterschappen doen, gaat vaak over dingen die je niet per se ziet, die een lange adem vergen en waarvoor je vooruit moet kijken.'

'Als ik gekozen word, ga ik me volop inzetten voor allerlei duurzame initiatieven en ga ik jongeren zo veel mogelijk betrekken. Door als jonge vrouw deze positie in te nemen, hoop ik veel jonge meiden te inspireren ook actief te worden.'

Foto: Professionals4Technology

Marinel van Walsum

Partij voor de Dieren
Brabantse Delta

'Zo'n 12 jaar geleden verhuisde ik vanuit de Randstad terug naar Brabant, mijn geboortegrond. Ik zag dat nog steeds veel goed ging, maar ik zag ook een hoop minder goede zaken en voelde me verantwoordelijk daar iets aan te doen. Ik sloot me aan bij de Partij voor de Dieren, omdat zij echt "planeetbreed" kijken.' 'Vooral de verdroging hier grijpt me aan het hart. Als je ziet hoe de polders vroeger waren en hoe ze nu zijn... Dat is een groot verschil. En hoe meer je je erin verdiept, hoe meer je je realiseert dat het niet alleen draait om een slootje

dat even droogstaat. Klimaatverandering raakt ook weidevogels, bodemdieren, planten en de mens.'

'Ik probeer mensen uit te leggen waarom water zo belangrijk is. Ze merken wel dat extreme hoosbuien erger worden, maar voor veel mensen is het toch nog een ver-van-mijn-bedshow. Als ik gekozen word, wil ik daar nog meer mee doen. Uitleggen dat de bodem en water van levensbelang zijn. Zonder water geen later.'

'Dier en natuur hebben geen stem en kunnen niet wachten. Daarom moeten we met z'n allen – waterschap, inwoner, agrariër, industrie, woningbouw – de biodiversiteit herstellen en verdroging aanpakken.'

Alice van Gosliga-Faber

BoerBurgerBeweging
Fryslân

'De juiste mensen met de juiste kennis op de juiste plek. Kerntaken uitvoeren, in plaats van politiek bedrijven. Dat is waar de waterschappen om moeten gaan.'

'Al die regeltjes uit Den Haag en Brussel zorgen voor moeilijkheden en staan vaak haaks op elkaar. Met alle respect, maar als je een dijk door wilt steken omdat dat leuk is voor de zeevogel, dan heb ik erge twijfels of je wel begrijpt waar die dijk toe dient. Of neem de polderdijken: daar mogen we zelf

niks mee doen, alleen gras op zaaien. Wil je biodiversiteit bevorderen, dan kun je ze beter inzaaien met bloemmengsels. Maar dat mag niet.'

'Nuchter en gezond verstand staat bij onze partij hoog in het vaandel. Als het rijk of de provincie komt met ideeën die niet horen bij jouw kerntaken, mag nee ook een antwoord zijn. Het waterschap moet terug naar de basis: waterkwaliteit en waterkwantiteit.'

'Ik vind het belangrijk om met het waterschap meer naar buiten te treden. Je bent volksvertegenwoordiging, communiceer goed met de buitenwereld, ga met mensen in gesprek en probeer er samen uit te komen. Uiteindelijk hebben we elkaar allemaal nodig.'

Foto: A3Impressies

Advertentie

Aqua-Flora®

Natuurlijke Waterzuivering

Of u nu langs de kade, waar beperkt ruimte is voor een Natuurvriendelijke oever, of juist in een vijver een groot eiland wilt, het kan allemaal! Zo zijn de Aqua-Flora® rollen (standaard ø30cm) zeer geschikt wanneer er een smalle oever gemaakt dient te worden. De Aqua-Flora® Floatlands, of AQF Eco- Floatlands, beiden **drijvende** constructies, kunnen zo groot ontworpen worden als gewenst! De Aqua-Flora® matten zijn op hun beurt zeer geschikt in een plas-dras situatie, of op een flauw talud. Dit maakt onze materialen geschikt voor alle denkbare oevers! Plaatsing kan tevens het gehele jaar door.

'Wij hebben misschien geen verstand van politiek, maar des te meer van Natuurvriendelijke oevers!'

Nautilus Eco-Solutions b.v. | Warmenhuizerweg 20 | 1749 CG Warmenhuizen | 072 - 5331399 | info@nautilusecosolutions.com | www.nautilusecosolutions.com

Tekst Marjan van Wijngaarden
Beeld Waterschappen Zuiderzeeland en
Brabantse Delta

Waterschappen klappen uit de school

Over een vliegende start en belangrijke ambassadeurs

De waterschappen Brabantse Delta en Zuiderzeeland organiseerden afgelopen maanden zogenoemde winterscholen rond het thema waterschapsverkiezingen. Brabantse Delta richtte zich daarbij op kandidaten voor het algemeen bestuur (AB). Zuiderzeeland heeft juist de medewerkers als doelgroep. Maar beide waterschappen hebben hetzelfde doel voor ogen: succesvolle waterschapsverkiezingen.

Waterschap Brabantse Delta wil de nieuwe algemeen bestuursleden die na de waterschapsverkiezingen aantreden een vliegende start geven. 'Dus niet wachten tot na de verkiezingen, want dan hebben ze alweer heel andere dingen aan hun hoofd,' zegt Anton Merks, bestuursadviseur van Brabantse Delta. 'Ze vooraf bijpraten over belangrijke thema's zorgt er voor dat ze na de verkiezingen meteen mee kunnen praten over de inhoudelijke uitdagingen van het waterschap.'

Uitdagingen

Het waterschap was begin vorig jaar al begonnen met die vliegende start met Actief in het waterschap, een cursus van ProDemos voor mensen die belangstelling hebben voor het waterschapswerk. Veel van hen deden ook mee met de winterschool. De winterschool bestond uit drie avonden met iedere avond een ander thema: klimaatuitdagingen, verstedelijking en transformatie landelijk gebied. 'Dat zijn de uitdagingen

waarin de waterschappen een rol spelen. Het nieuwe algemeen bestuur moet straks besluiten hoe we als waterschap omgaan met deze uitdagingen,' zegt Merks. Iedere avond waren er zo'n 30 mensen aanwezig en nog eens 100 mensen die via de livestream keken of later terugkeken. 'Zelfs op de avond van de WK-voetbalwedstrijd Nederland-Senegal,' zegt Merks tevreden. 'Het was ook divers publiek: van de Partij voor de Dieren tot de BoerenBurgerBeweging, en alles wat daar tussen zit.' Om te zorgen dat de drie thema's op een onafhankelijke manier werden belicht, werden de avonden verzorgd door externe sprekers. Merks: 'We hadden ze wel gebriefd, maar ze gaven hun visie op de thema's met een vertaalslag naar West-Brabant. Ook zorgden de sprekers voor interactie en vroegen bijvoorbeeld aan de aanwezigen: wat zou u doen als u nu AB-lid was?'

Opkomst

Ook waterschap Zuiderzeeland organiseert winterscholen (en zomerscholen). Niet

voor aankomend bestuursleden, maar voor medewerkers van het waterschap. Ieder halfjaar bedenkt het waterschap een actueel thema om met de medewerkers te bespreken. 'En deze winter kwamen we natuurlijk uit op de waterschapsverkiezingen,' zegt Marije de Jong, adviseur leren & ontwikkelen bij Zuiderzeeland. 'Onze medewerkers zijn belangrijke ambassadeurs bij het bevorderen van de opkomst. Maar natuurlijk ook voor het vergroten van het waterbewustzijn onder inwoners in het algemeen.'

De winterschool vindt plaats van januari tot maart en bestaat uit verschillende workshops onder het motto: Het waterschap, dat ben jij! Belangrijk doel van de winterschool is dat medewerkers ontdekken hoe belangrijk het is om te gaan stemmen. En vooral hoe ze dat aan anderen kunnen uitleggen.

Billboard

In de workshop Geef de verkiezingen kleur als ambassadeur krijgen medewerkers bijvoorbeeld een goede inkijk in de verkie-

De winterschool van Brabantse Delta bestond uit drie avonden met als thema: klimaatuitdagingen, verstedelijking en transformatie landelijk gebied

zingscampagne. Dat helpt hen om ook met anderen over de verkiezingen te praten. De Jong: 'Wanneer jij als waterschapper aan een vriend of familielid vertelt waarom stemmen voor het waterschap belangrijk is, heeft dat meer effect dan een billboard in een bushokje.' Ook leren ze hoe ze een krachtig bericht over de verkiezingen voor social media kunnen maken. 'Aan het eind van de workshop heeft iedereen een leuke

'De reacties op de winterschool zijn positief'

post gemaakt om meteen te gebruiken.' In een andere workshop leren medewerkers hoe het bestuur van een waterschap werkt. Een week later schuiven alle deelnemers aan de workshop aan bij een vergadering van het algemeen bestuur (AB) om te zien hoe het er "in het echt" aan toegaat.

Animo

De meeste workshops worden begeleid door eigen collega's. De Jong: 'Ik ben vaak positief verrast over hoeveel animo er is vanuit medewerkers om een workshop te leiden. Of hoe vaak er een collega langs-komt die zegt: hé, zou dit niet een goed onderwerp zijn voor een workshop? De workshops zijn echt van ons allemaal. Het

is leuk om samen met je collega's iets te doen en mensen van andere afdelingen te ontmoeten. Dat werkt.'

Ook bij Brabantse Delta zijn de reacties op de winterschool positief. Merks: 'We hoorden regelmatig: oh, zit het zo in elkaar? Bovendien leerden mensen elkaar al een beetje kennen. Dat helpt zeker voor het ontstaan van een teamgeest als de nieuwe AB-leden na de verkiezingen aan de slag gaan.' Hij vindt de winterschool een goed idee voor andere waterschappen. 'Maar het kan ook in een andere context,' zegt hij. 'Je kunt ook een zomerschool organiseren tijdens de bestuursperiode zelf. Of direct na de verkiezingen als inwerkprogramma. Je moet wel altijd goed bedenken wie je doelgroep is, je moet actueel zijn en goede sprekers hebben. Wat dat laatste betreft: begin op tijd met het zoeken naar goede sprekers. Want dat kost veel tijd; agenda's zitten al snel vol.'

Het motto van de winterschool van Zuiderzeeland is: Het waterschap, dat ben jij!

Advertentie

DE KRACHT VAN GMB

Uitdaging verbindt al 60 jaar

GMB Waterkwaliteit & installaties is dé multidisciplinaire aannemer in waterkwaliteit van Nederland. We realiseren complete renovatie- en nieuwbouwprojecten, van ontwerp en engineering tot en met realisatie, beheer en onderhoud. Meer weten? Kijk op www.gmb.eu.

GMB
uitdaging verbindt al 60 jaar

**Wij wensen de
Waterschapsbestuurders
veel succes op 15 maart!**

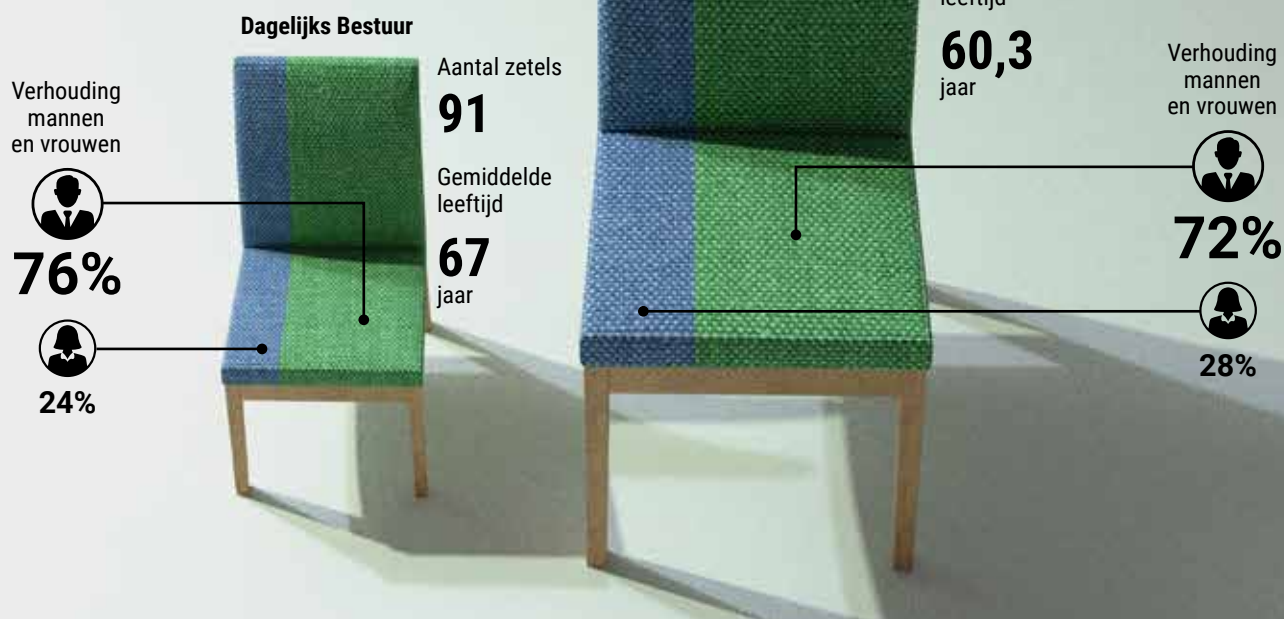
Doe de APPA Quick scan
www.transitiumgroep.nl

**TRANSITIVM
GROEP**
Deel van **Yris**

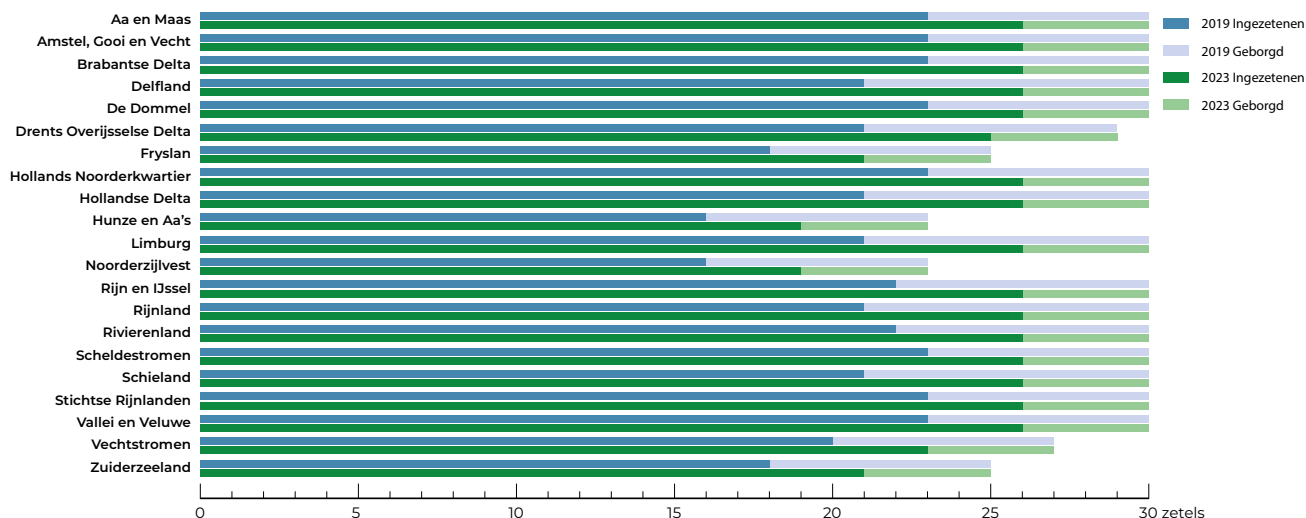
Infographic

Bestuur in beeld

In de huidige waterschapsbesturen zijn mannen en 60-plussers oververtegenwoordigd. Door het schrappen van de geborgde zetels voor bedrijven komen bij de verkiezingen van de waterschappen meer zetels voor ingezetenen in het bestuur beschikbaar.

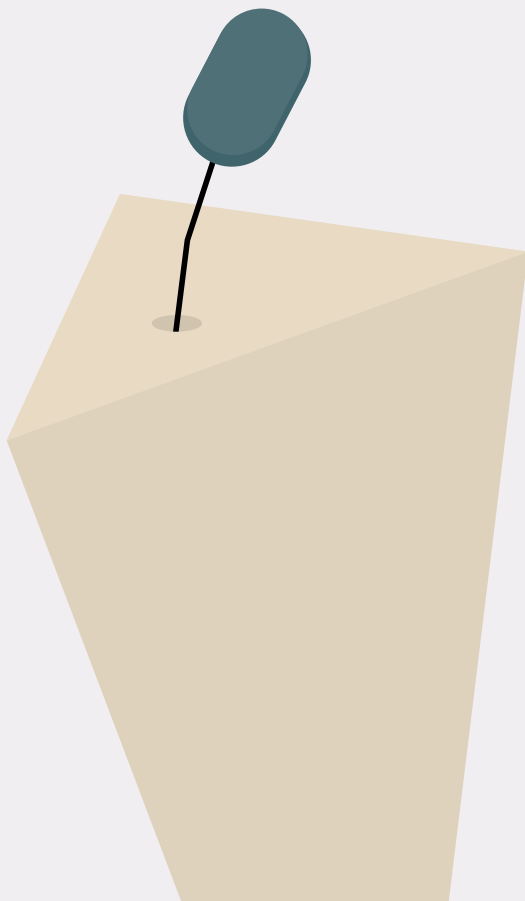
Aantal bestuurszetels (ingezetenen versus geborgd) in 2019 en 2023

Kamerleden aan het woord

Meebetalen is beste medicijn

Jaarlijks belandt minstens 190 ton aan medicijnresten in rivieren, kanalen en sloten. Die resten bedreigen de waterkwaliteit en de biodiversiteit. Waterschappen zijn al jaren drukdoende om het water zo schoon mogelijk te maken en te houden, maar vinden dat andere partijen ook hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Moet de farmaceutische industrie meebetalen aan de verwijdering van medicijnresten uit het water?

Fahid Minhas

VVD

Aanpak bij de bron

‘De gigantische hoeveelheid medicijnresten in het Nederlandse oppervlaktewater is zorgelijk, maar bovenal schadelijk voor mens en milieu. Als VVD staan wij voor veilig, schoon en kwalitatief hoogwaardig (drink)water voor iedereen. Ondanks dat Nederland beschikt over goede zuiveringsinstallaties, vormen medicijnresten een bedreiging voor onze waterkwaliteit. Er ligt dan ook een grote opgave om samen met waterschappen, drinkwaterbedrijven, de zorgsector en andere betrokken partijen te kijken hoe we ons water schoon houden en de waterkwaliteit verder verbeteren.’

‘De VVD kiest het liefst voor de meest logische aanpak, door het probleem aan te pakken bij de bron. Maatregelen om verontreiniging aan te pakken moeten niet alleen betrekking hebben op controles aan het einde van de cyclus, maar met name op het moment waarop deze cyclus wordt ingezet. Voorkomen is immers nog altijd beter dan genezen. Door het voorzuiveren van afvalwater in bijvoorbeeld ziekenhuizen, kun je op een slimme manier voorkomen dat een groot deel van de medicijnresten in het oppervlaktewater terechtkomt. Maar daarmee zijn we er nog niet. Om als laatste stap te komen tot het verbeteren van ons (drink)water vinden wij dat het bedrijfsleven ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid draagt. Ook hier geldt het principe: de vervuiler betaalt.’

Caroline van der Plas

BoerBurgerBeweging

Bijdrage naar winst

‘Iedereen moet zijn verantwoordelijkheid nemen en dat geldt ook als het om onze waterkwaliteit gaat. Dus ja: de farmaceutische industrie moet hierin haar aandeel leveren. Maar hoe dat zou moeten, is best een ingewikkelde vraag! De meeste medicijnen die mensen in Nederland gebruiken, komen helemaal niet uit Nederland. De laatste medicijnfabrikant in Nederland is onlangs failliet gegaan (maar maakt een doorstart). In Nederland bevinden zich wel bedrijven die medicijnen ontwikkelen. Logischerwijs zouden zij dan mee moeten betalen. De buitenlandse bedrijven mee laten betalen zal moeilijk zijn, het invoeren van heffingen is bijvoorbeeld in strijd met allerlei handelsafspraken.’

‘Als farmaceutische bedrijven in Nederland daadwerkelijk mee gaan betalen, kan dit een verhoging van de kostprijs van medicijnen tot gevolg hebben. Dat zou absoluut voorkomen moeten worden. Mijn voorstel zou zijn om te kijken naar de winsten van deze bedrijven en afhankelijk daarvan een bijdrage vast te stellen.’

‘De farmaceutische industrie zou daarnaast producten moeten gaan ontwikkelen waarbij de afbreekbaarheid in het water een rol speelt. In het Integraal Zorgakkoord is afgesproken dat duurzaamheid een criterium gaat worden bij het inkopen van zorg. Ik zie daar de uitdaging en ook kansen liggen voor de farmaceutische industrie.’

Eva van Esch

Partij voor de Dieren

Vervuiler betaalt

‘Wat de Partij voor de Dieren betreft moet de farmaceutische industrie zeker mee gaan betalen aan het verwijderen van medicijnresten uit het water. Er zitten steeds meer menselijke en dierlijke medicijnresten in het water, en er moet steeds meer geïnvesteerd worden om dit er uit te filteren. Het is niet meer dan rechtvaardig dat de farmaceutische industrie hier aan gaat bijdragen.’

‘De voorgestelde Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) mag absoluut geen lobbyfeestje worden, overheden en waterschappen moeten bepalen wat nodig is en deze rekening bij de vervuilers neerleggen. Deze bijdrage moeten we niet aan de industrie zelf overlaten.’

‘In het geval van de farmaceutische industrie is het recente plan van de EU over stedelijk afvalwater nog onvoldoende: niet alleen de humane farmaceutische industrie moet gaan bijdragen, maar ook de dierlijke geneesmiddelenindustrie.’

‘We kunnen de zuiveringskosten drukken door veel meer te doen voor een gezonde leefomgeving (onder andere gezonde voedselomgeving en milieuproblemen aanpakken). Het is de hoogste tijd dat de overheid optreedt en niet meegaat met de lobby. Hoogste tijd om de vervuiler echt te laten betalen.’

Tekst Jelle van der Meulen
Beeld Hanneke Kloosterboer

Safety first...

Of toch biodiversiteit?

Hanneke Kloosterboer: 'Dat mensen hun waardering uitspreken voor het werk dat je doet, is natuurlijk fijn'

Hanneke Kloosterboer is eind vorig jaar vierde geworden in de Publiek Denken Top 100 Ambtenaar van het Jaar-verkiezing. De beleidsadviseur waterveiligheid bij waterschap Aa en Maas maakte indruk met haar passie voor de waterwereld. Veiligheid en biodiversiteit zijn een belangrijke focus in haar werk. 'Breng je die twee samen, dan ontstaan uitdagingen maar ook kansen.'

Een aantal jaren geleden zat Kloosterboer op het werk niet zo lekker in haar vel. Dus ging ze vrijwillig wilgen knotten, om fysiek bezig te zijn, de zinnen even te verzetten en tegelijkertijd een steentje bij te dragen aan natuurherstel. 'Maar wacht eens even, dacht ik toen: als adviseur waterveiligheid werk ik met 110 kilometer aan dijk, met taluds van 10, 15 meter breed! Daar kun je pas echt stappen zetten om de biodiversiteit te verbeteren.'

Kaal maaien

Samen met collega's besloot ze het maaieregime op de dijk aan te passen. In plaats van de hele dijk in een keer kaal te maaien, gebeurt dat nu in fases, waar door insecten altijd over schuilplaatsen

en voedsel kunnen beschikken. Kloosterboers belangrijkste taak is weliswaar om de huidige dijk zo sterk en stabiel mogelijk te houden. 'Maar tegelijkertijd wil het waterschap de biodiversiteit stimuleren,' vertelt ze. Breng je die twee opgaven samen, dan ontstaan uitdagingen, maar ook kansen.'

Er zijn volgens Kloosterboer veel bevers en dassen in het gebied, die holen graven in de waterkeringen en daarmee de dijk verzwakken. 'Dus kijken we: hoe kun je de omgeving zo inrichten dat je duurzaam

met hen kunt samenleven met bever en das? Door hoogwatervluchtplaatsen aan te leggen en natuurlijke plekken te maken voor hun territoria, kom je best ver.'

Samen met anderen – van het waterschap, maar ook uit tal van andere organisaties – zo'n vraagstuk 'beetpakken' en een plan bedenken, is wat Kloosterboer aanspreekt in haar werk. 'De inhoud verder brengen, daar gaat mijn hart sneller van kloppen.' Vanaf dit jaar is ze naast haar werk bij Aa en Maas een dag in de week gedetacheerd bij STOWA, om daar vraagstukken rondom dierlijke graverij naar een hoger plan te brengen.

Waardering

De jury van de Top 100 roemde Kloosterboer om haar brede, integrale blik op maatschappelijke vraagstukken. Ze werd vierde, maar door alle leuke reacties voelde het voor Hanneke Kloosterboer net alsof ze had gewonnen. 'Dat mensen hun waardering uitspreken voor het werk dat je doet, is natuurlijk fijn.' Ze knipoogt: 'Dat krijg je meestal alleen te horen als je van baan bent gewisseld of bent overleden. Het was heel bijzonder om mee te maken.'

**'Hoe leef je
duurzaam samen
met bever en das?'**

Column **Hans Vollaard**

Democratisch succes?

Waterschappen deden hun werk gewoon goed, en daarom gingen zo weinig mensen stemmen in 2008, zo stelde een woordvoerster van de Unie van Waterschappen. De opkomst van minder dan 25 procent leidde in politiek-bestuurlijke kring niettemin tot ontevredenheid. Directe verkiezingen voeden de discussie over het voortbestaan van waterschappen maar, aldus de regering in 2011. Dat zou waterschappen afleiden van hun werk. Uiteindelijk besloot Den Haag om toch directe waterschapsverkiezingen te behouden, in combinatie met Provinciale Statenverkiezingen. Zo'n combinatie van verkiezingen is een bekend paardenmiddel om opkomstcijfers omhoog te krikken. En de opkomst steeg inderdaad, naar 43,5 procent in 2015 en 51,3 procent in 2019. Een succesverhaal, zo klonk het vervolgens in waterschapsland. Inderdaad, de discussie over de afschaffing van waterschappen is geluwd. De hogere opkomst wil echter nog niet zeggen dat waterschapsdemocratie een succes is geworden.

Verkiezingen geven inwoners de mogelijkheid om politici en bestuurders af te rekenen op het werk dat ze (niet) hebben geleverd. Ook kunnen inwoners zo een inhoudelijk mandaat meegeven aan hun volksvertegenwoordigers. Dat is altijd al een fictie, want hoeveel weten inwoners eigenlijk van wat hun politici en bestuurders hebben gedaan, en wat ze voorstellen? Over de Tweede Kamer krijgen inwoners nog wel informatie via de media mee. Maar over het waterschap? Het Provinciaal en Waterschapskiezersonderzoek 2020 liet zien dat vier van de vijf mensen nog niet eens de naam van hun waterschap kenden. Veel mensen wisten daarnaast niet wat ze moesten vinden van hun waterschapspolitici. Ze ervaren ook beperkt invloed van het waterschap. En 80 procent heeft geen interesse in waterschaps-politiek.

Onbekendheid, beperkt ervaren invloed, marginale interesse... Dat zijn belangrijke factoren die de opkomst drukken. Dat de opkomst sinds 2008 toch is gestegen, ligt eerder aan de combinatie met de verkiezingen van Provinciale Staten. En die verkiezen de Eerste Kamer. Als het daar dan spant om de steun voor de regeringscoalitie, dan trekt dat meer inwoners naar de provinciale én waterschapsverkiezingen. Een hogere opkomst bij de waterschapsverkiezingen is dus nog geen teken dat bekendheid, ervaren invloed en interesse zijn gegroeid. Dan werken die verkiezingen nog niet naar behoren.

Met alle aandacht voor droogte, (grond)waterkwaliteit en waterberging kunnen de bekendheid, invloed en interesse van waterschappen onder inwoners wel wat toegenomen zijn. Dat kan de opkomst stimuleren, zeker als politieke partijen duidelijke keuzes bieden. Dat lost een ander democratisch probleem echter nog niet op: ongelijke vertegenwoordiging. Niet-stemmers hebben andere politieke voorkeuren dan stemmers. Dat zal ertoe hebben bijgedragen dat waterschapspolitici nu linkser zijn, milieumaatregelen meer nodig vinden en klimaatverandering problematischer vinden dan de gemiddelde inwoner. Als nieuwe stemmers echter vooral lijken op bestaande stemmers, dan is de ongelijke vertegenwoordiging nog niet rechtgetrokken. Een hogere opkomst hoeft ook in dit opzicht geen democratisch succesverhaal te zijn.

Is er dan geen hoop voor de democratische band tussen inwoners en waterschappen? Toch wel, als waterschapspolitici tijdens hun zittingstermijn actief en zichtbaar voor stemmers en niet-stemmers opkomen. De grote desinteresse maakt dat niet makkelijk. Maar als waterschappen democratische legitimiteit belangrijk vinden, zijn ze daartoe verplicht.

Hans Vollaard
universitair
hoofddocent
politicologie aan de
Universiteit Utrecht
is codirecteur van
het Provinciaal
en Waterschaps-
kiezersonderzoek
2023 en medesa-
mensteller van
*Waterschappen:
Democratie in een
onbekend bestuur.*

Tekst **Bas Nieuwenhuijsen**
Beeld **ANP Foto**

Waterschapsbestuur in historisch perspectief

Van echte democratie is pas recent sprake

De waterschappen zien we vaak als de oudste democratische bestuursorganen van Nederland. Maar wie de geschiedenis van het Nederlands waterbeheer onder de loep neemt, ziet al snel dat “democratisch” een relatief begrip is. Dat neemt niet weg dat ons functioneel decentraal waterbeheer een voorbeeld voor het buitenland is, zegt Herman Havekes, bijzonder hoogleraar Publieke organisatie van het (decentrale) waterbeheer aan de Universiteit Utrecht en strategisch adviseur van de Unie van Waterschappen.

Tot enkele tientallen jaren geleden zaten in de besturen over het algemeen alleen grondeigenaren, zoals boeren. ‘Dat is wel verklaarbaar,’ zegt Herman Havekes, ‘want waterschappen waren vroeger bijna alleen op het platteland actief en grondeigenaren hebben uiteraard een groot belang bij peilbeheer en waterveiligheid. Pas in de loop van de vorige eeuw

kregen ook eigenaren van gebouwen een stem in waterschapsbesturen, en na 1970, toen waterkwaliteit een taak van een aantal waterschappen werd, werden huis-

‘Pas in 1992 kregen inwoners iets te zeggen’

Stemmen tellen tijdens de verkiezingen van 2019

houdelijke en industriële vervuilers in die besturen vertegenwoordigd, via indirecte verkiezingen door gemeenteraden en door Kamers van Koophandel.’

Lijstenstelsel

Pas in 1992, toen de Waterschapswet werd ingevoerd, kregen inwoners iets te zeggen. Een logische ontwikkeling, vindt Havekes. ‘Waterschappen halen tegenwoordig jaarlijks 3,2 miljard euro op via belastingen die zij zelf innen. Dat dekt 95 procent van hun financiering. De ingezetenen betalen het grootste deel van dat geld. Volgens het principe van *no taxation without representation* is het dus niet zo gek dat zij bestuurders kunnen kiezen.’

Dat doen ze via directe verkiezingen, waarbij na een wetswijziging in 2007 een lijstenstelsel wordt gehanteerd, zodat ook politieke partijen kunnen meedoen. Sinds 2015 vallen de waterschapsverkiezingen samen met die voor de Provinciale Staten. ‘Een goede greep,’ oordeelt Havekes. ‘Na de wetswijziging van 2007 ging er van alles mis met de verkiezingen, zo werden veel stemmen ongeldig verklaard doordat kiezers de stembiljetten niet begrepen. Een nieuwe wetswijziging in 2014 heeft dat allemaal opgelost, onder meer door de verkiezingen onder de werking van de Kieswet te brengen.’

Door ze te combineren met de verkiezingen voor de Provinciale Staten is bovendien de opkomst sterk verhoogd. Havekes: ‘Van 24 procent in 2008 tot 51,3 procent in 2019. Er hebben toen 7 miljoen mensen hun stem uitgebracht. Ter vergelijking: dat is beter dan de opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen van vorig jaar, die uitkwam op 49,6 procent. Dat is belangrijk voor de democratische legitimatie van de waterschappen.’

Gewonnen

Sinds de invoering van het lijstenstelsel doen niet alleen landelijke politieke

partijen aan de waterschapsverkiezingen mee, maar ook groeperingen die specifiek daarvoor zijn opgericht. Met succes, vertelt Havekes. 'De partij Water Natuurlijk heeft bij de vorige verkiezingen in 2019, net als in 2015, de meeste bestuurszetels gewonnen en ook de Algemene Waterschapspartij heeft een flink aantal zetels behaald. Dat doet denken aan de situatie bij de gemeenteraadsverkiezingen, die door lokale partijen zijn gewonnen.'

Dat deze lijsten geen 'moederpartijen' in de landelijke politiek hebben, is kennelijk geen probleem, zegt Havekes. 'We hebben met dit systeem nu enige ervaring opgedaan, en ze weten zich goed te handhaven. Ze zijn in staat gebleken om toch voldoende aandacht te genereren in de media en in Den Haag.'

Geborgde zetels

Is daarmee de democratisering van de waterschappen voltooid? Dat is volgens Havekes maar hoe je het bekijkt. De stemgerechtigden kiezen namelijk kandidaten voor de meeste bestuurszetels, maar niet

'Lokale partijen weten zich goed te handhaven'

Herman Havekes

alle: een klein aantal geborgde zetels is gereserveerd voor de andere categorieën die in de besturen zijn vertegenwoordigd. Havekes: 'Historisch gezien zijn de waterschappen een belangendemocratie. Bedrijven bijvoorbeeld betalen, net als inwoners, veel geld aan de waterschappen, dus is het niet zo vreemd dat zij een vaste plek in de besturen hebben gekregen.'

Die zijn ze nu, na een recente wetswijziging, kwijt. Havekes: 'Alleen boeren en beheerders van natuurterreinen hebben nog geborgde zetels. Bedrijven kunnen overigens nog steeds in de besturen

vertegenwoordigd blijven door met een eigen lijst, of op de lijst van een partij, aan de verkiezingen mee te doen. Dat geldt trouwens voor de andere categorieën, die nog wel geborgde zetels hebben, ook.'

Miljarden euro's

Al met al is Havekes tevreden over de manier waarop de waterschapsverkiezingen momenteel functioneren. 'De keuzes die waterschappen maken, betreffen alleen water en zijn dus beperkt. Maar waterveiligheid, waterkwaliteit, peilbeheer, klimaatadaptatie, energietransitie en al die andere zaken waarmee waterschappen zich ook bezighouden, zijn belangrijk en raken iedereen. Het gaat echt ergens over en we betalen er met z'n allen rechtstreeks miljarden euro's voor. Ons stelsel van functioneel decentraal waterbeheer is succesvol. Internationaal is er grote belangstelling voor hoe we het hier bestuurlijk en financieel hebben geregeld, daar is men in veel landen jaloers op. Maar we moeten er zeker over blijven nadenken en het blijven vernieuwen.'

Advertentie

MOVING WATER *any way you want it*

Gegarandeerd de beste oplossing voor elk water-vraagstuk!

- Milieubewust en innovatief
- Snelle actie en reactie
- Samenwerking en advies
- 24/7 service wereldwijd
- Maatwerkoplossingen
- Breed aanbod van capaciteiten

Internet: www.vanheckgroup.com
E-mail : info@vanheckgroup.com

Normec AWS is uw partner voor waterbemonstering en wateronderzoek van:

Oppervlaktewater • Afvalwater • Zwemwater

Marktleider door hoogwaardige dienstverlening

Onze **waterexperts** hebben ruime ervaring en diepgaande branchekennis

Wij verzorgen het gehele proces van **bemonstering**, **analyse** tot **rapportage**

Uw eigen **digitale dossier** met alle bemonsterings- en meetgegevens

Wilt u meer weten? We helpen graag!

vca^v

Normec
All Water Services

normecaws.nl | +31 (0) 73 644 33 32

Improve Quality. Reduce Risk.

Bestuurder af! Wat nu?

De Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers (Appa) regelt het pensioen en de sociale zekerheid van onder anderen ministers, leden van de Tweede Kamer, burgemeesters en wethouders, gedeputeerden en van leden en (parttime) voorzitters van het dagelijks bestuur van een waterschap. Het aantal waterschapsbestuurders dat gebruikmaakt van de Appa-regeling neemt toe.

Als een bestuurder aftreedt, wordt hij via pensioenuitvoerder APG gefaciliteerd wat betreft pensioen en wachtgeld. Dat is in het eerste jaar 80 procent van het salaris en daarna 70 procent, voor maximaal 3 jaar en 2 maanden. Hij wordt er dan ook op gewezen dat hij contact op moet nemen met een re-integratiebureau. Zo'n 10 jaar geleden is de regeling na advies van de commissie-Dijkstal namelijk aangescherpt: tegenwoordig is er een inspanningsverplichting om de hoeveelheid wachtgeld te verminderen. In de wandeling wordt dat uitgelegd als een sollicitatieplicht, al geldt die nog niet voor de eerste 3 maanden.

Hard nodig

'Dat is ook niet onverstandig, die tijd heb je echt wel nodig om na te denken over wat je wilt gaan doen. Vooral bij bestuurders die onvrijwillig hebben moeten aftreden is

dat hard nodig,' is de ervaring van Arie-Paul Eijkelenboom, algemeen directeur van de Transitium Groep, een van de zes organisaties die is gespecialiseerd in het begeleiden van voormalig bestuurders die onder de Appa-regeling vallen. 'Wil men voortbouwen op de bestuursfunctie en elders in het openbaar bestuur actief blijven? Of juist een heel andere kant op? De druk in het openbaar bestuur wordt steeds groter, onder meer door de sociale media. Mensen zijn daardoor steeds vaker "klaar" met het publieke domein en willen iets anders.' Eijkelenboom ziet in zijn praktijk het aantal waterschapsbestuurders toenemen. 'Het bestuur van de waterschappen is politieker geworden, met als gevolg dat we daar nu ook meer mensen tussentijds zien opstappen. Waterschappen zijn relatief onbekende organisaties, dat kan de stap naar een volgende functie lastiger maken.'

Delicaat proces

Waterschapsbestuurders die al hebben besloten dat ze er bij de komende bestuurswisseling mee ophouden zijn uiteraard al over hun toekomst aan het nadenken. Omdat zoiets een delicaat proces is waar niet de hele wereld weet van hoeft te hebben, willen ze liever niet met naam en toenaam worden genoemd. Een van hen zegt daarover: 'Ik heb al wat langer geleden besloten

dat ik stop als bestuurder en ben ook al langer aan het kijken wat mijn volgende stap wordt. Ik kijk eerst in mijn eigen netwerk en hoop dat ik geen gebruik van de Appa-regeling hoeft te maken. Het is inherent aan het politieke bedrijf dat je je functie kunt kwijt-raken, dus het is mooi dat er een overbruggingsregeling met wachtgeld bestaat, maar ik vind dat het inderdaad niet meer mag zijn dan een overbruggingsregeling. Het is ook heel terecht dat je er wat voor moet doen.'

Passend

Dat "er wat voor moeten doen" wordt vaak sollicitatieplicht genoemd, maar dat is niet helemaal de juiste term. Het is een inspanningsverplichting om wekelijks minimaal een activiteit te verrichten die kan bijdragen aan het terugdringen van het wachtgeld. Terecht, want solliciteren heeft alleen zin als het relevant en passend is. Eijkelenboom geeft tot slot twee adviezen: 'Wacht niet te lang met nadenken over je toekomst en maak pas gebruik van je netwerk als je weet wat je wilt. Je kunt dan gericht te werk gaan.'

'Maak pas gebruik van je netwerk als je weet wat je wilt'

Colofon

Het Waterschap is het relatiemagazine van de Unie van Waterschappen. Het is een journalistiek onafhankelijke uitgave die ingaat op de werkgebieden van de waterschappen en de belangengroepen daaromheen. *Het Waterschap* verschijnt niet alleen in print maar ook als e-zine. Het wordt uitgegeven door Publiek Denken.

Verschijningsfrequentie
4 x per jaar

Oplage
4000, in print en online

Uitgever
Asha Narain,
Publiek Denken

Hoofredactie
Jane Alblas en Judith de Jong, Unie van Waterschappen

Cover
Dimdim Grafisch
Ontwerp en Hilbert Krane

Art direction en vormgeving
Dimdim Grafisch
Ontwerp

Beeld- en eindredactie
Marc Notebomer,
Publiek Denken

Redactie
Harmke Berghuis, Saskia de Goeij, Marjan van Wijngaarden, Noortje van Zijl

Medewerkers
Sandra Braakmann,
Jelle van der Meulen,

Bas Nieuwenhuijsen,
Lucinda do Rosario, Dave Schut, Maurits van den Toorn, Hans Vollaard

Beeld
A3Impressies, ANP
Foto, waterschap
Brabantse Delta, Arthur de Bruin, GH+O, Daniël Hartog, ministerie van IenW, Hanneke, Kloosterboer, Hilbert Krane, Professionals4-Technology, Shutterstock, Unie van Waterschappen, Carly Wollaert, waterschap Zuiderzeeland

Redactie
E redactie@
hetwaterschap.nl

Adreswijzigingen en abonnementen
E info@
hetwaterschap.nl

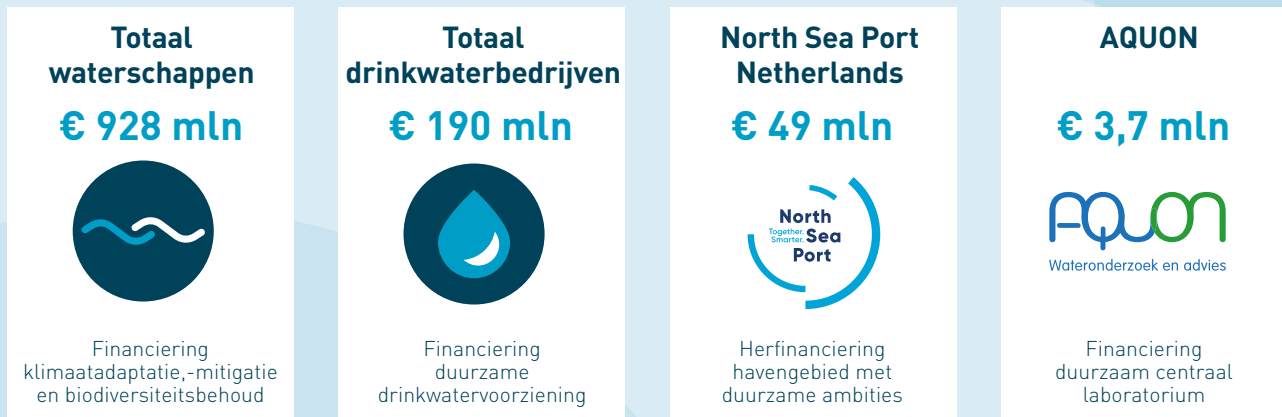
Mediasales
Boyke Rajbalsing
boyke@
mediasales0031.nl
m 06 109 347 77

Drukker
Damen Drukkers

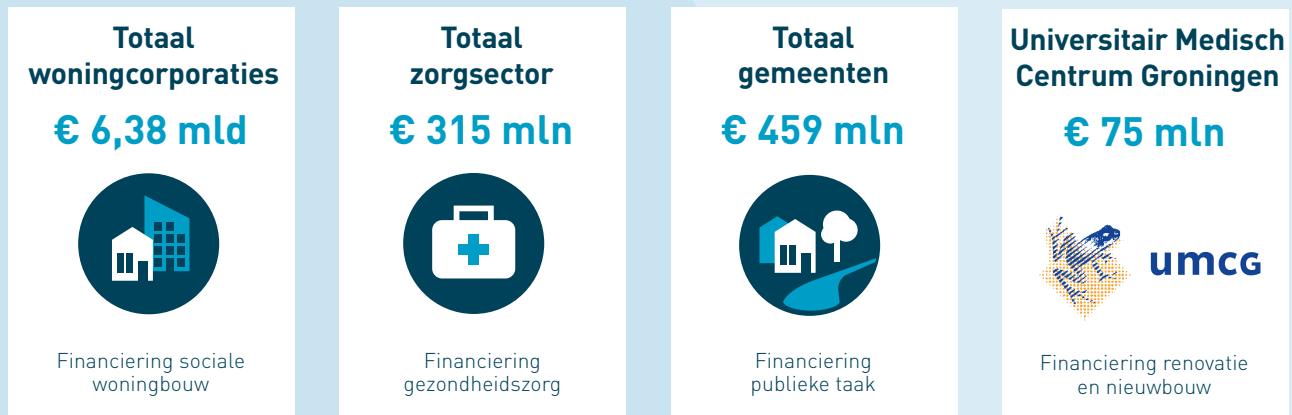
NWB Bank. De duurzame waterbank.

De Nederlandse Waterschapsbank (NWB Bank) is dé duurzame waterbank van en voor de publieke watersector. We zijn de primaire integrale financiële dienstverlener van de waterschappen en ook drinkwaterbedrijven zijn al lange tijd klant van onze bank. Vorig jaar hebben we voor ruim 8,6 miljard euro aan kredieten aan onze klanten in de Nederlandse publieke sector verstrekt. Met onze AAA/Aaa-ratings trekken we op een goedkope en duurzame manier geld aan voor onze klanten. Zo houden we de lasten voor burgers laag en de verduurzaming betaalbaar.

De bank van en voor de publieke watersector

Essentiële speler in de financiering van de publieke sector

Financieringspartner voor de verduurzaming van Nederland

NWB Bank. Samen investeren we in een waterbewuste en duurzame samenleving.

Kijk voor meer informatie op nwbbank.com